TEATRUL MUNICIPAL TÂRGOVIȘTE
SALA "TONY BULANDRA"

SOSESC DESEARĂ

de Tudor Mușatescu

PERSOANELE

Olimpiu, un om de șaizeci de ani, cu ticuri și cu redingotă. Vorbește larg, cu gesturi încete, de orator cinematografiat în ralanti.

Sache, prieten vechi și om de încredere. Secretar perpetuu, cu leafă, al ligilor lui Olimpiu. Pasiunea lui unică este dulceața. Cu o singură condiție însă: să nu fie de vișine.

Adelaida, verișoară de-al doilea, după nevastă, cu Olimpiu. Domnișoară de circa cincizeci de ani, fostă — pe vremuri — elevă a pensionului Borck din Pitești.

Anișoara, nepoata lui Olimpiu, tot din partea nevestei. O provincială cuminte, cu inima corectă ca un as de cupă și dulce ca o bucățică de candel roz. Firește, are numai douăzeci de ani.

Puiu, fiul lui Olimpiu. Student în drept, la... Sorbona...

Mama Zinca, doica lui Puiu și slugă-edec în casă. O băbușcă sprintenă ca o veveriță și autohtonă ca o mămăligă.

Un factor poștal (nu e nevoie să fie jucat de un actor. Se va împrumuta unul de la P.T.T.).

Piesa se desfășoară, cu tustrele actele ei, într-un salon de casă veche, provincială, cu mobile de pluș roșu,

bibelouri și tablouri demodate. În fund, intrarea principală, care dă pe un cerdac, ale cărui trepte coboară spre grădină. În dreapta intrării din fund — o fereastră. Lateral, stînga și dreapta, e nevoie de patru uși: una care dă în iatacul lui Olimpiu; alta — în odaia Anișoarei; cea de-a treia — în odaia lui Puiu, și ultima e ușa care duce spre bucătărie. Directorul de scenă are libertatea să aranjeze după utilitate mobilierul și să întrebuințeze ușile. În evidență — în plan I dreapta — un ceas de perete cu cuc. Dedesubt — un scăunaș de lemn, care servește lui Olimpiu ca să poată ajunge la ceas, dimineața, cînd îl întoarce. Acțiunea se petrece la Cîmpulung, în mai, cînd — după cum se știe — toate privighetorile cîntă și toți liliecii au înflorit.

ACTUL I

SCENA 1

ANIȘOARA, OLIMPIU

(Tablou provincial. Sub lumina lămpii de plafon „cu gaz", Anișoara lucrează, cuminte. Olimpiu se plimbă, cu pași mari, cu mîinile la spate, împreunate — strategic — sub pulpanele redingotei. E preocupat, aproape cruni. Trec cîteva clipe în liniște. Nu se aude decît bătaia regulată a ceasornicului cu cuc și muzica militară cîntînd Valurile amorului *la grădina publică. Cînd publicul a încetat de a mai tuși în sală, cucul din pendulă își face apariția și intonează de nouă ori: „Cucu". Olimpiu se oprește în fața ceasului, privindu-l fix și confirmînd cu capul fiecare anunț al cucului. Cînd cucul intră la loc, exclamă indignat:)*

OLIMPIU: Poftim! Nouă ceasuri trecute! *(Anișoarei:)* Dacă pînă la nouă și un sfert nu vine, eu îi încui ușa. Să doarmă unde o ști. *(Un timp.)* La mine nu e hotel.

ANIȘOARA: Nu te mai supăra atîta, unchiule. Ai uitat că doctorul ți-a spus că n-ai voie să te superi seara?

OLIMPIU: Eu mă supăr cînd se prezintă ocaziunea, nu cînd vrea doctorul, chit că pentru asta trebuie să iau o lingurița de iod mai mult. *(Face cîțiva pași.)* Și, mă rog dumitale, unde ar putea fi dusă? Nu cunoaște pe nimeni în tot tîrgul nostru, și în două zile, de cînd mi-a căzut pe cap, n-a avut timp, după judecata mea, să-și facă cunoștințe la care să stea pînă la ceasul ăsta!

ANIȘOARA: Jucătorii de cărți se împrietenesc foarte repede, unchiule!

OLIMPIU: Știu eu. Ca și cîinii. Numai ce umflă nările unul la altul, și gata prieteșugul. *(Un timp.)* Ba nu, zău, asta mi-ar mai lipsi! Eu, fondatorul Ligii contra jocurilor de cărți, să țiu în casa mea o femeie care strivește puricii de pe ele, pînă la nouă ceasuri noaptea! Haidadè! *(Un timp.)* Nu i-aș îngădui niciodată treaba asta. *(Alt timp.)* Eu am o reputațiune bine știută în tot cuprinsul orașului și județului nostru. *(Mîndru, oricît:)* Ba chiar pot să zic și în județele limitrofe de primprejur.

ANIȘOARA: Adevărat. Dumneata ai o reputație de sfînt.

OLIMPIU: O am, și o am pe drept cuvînt. *(Statistic:)* Nu beau, nu fumez, nu joc cărți, nu citesc gazete, nu mă duc la teatru, nu mă duc la cinematograf, nu mă duc la cafenea, nu țiu slujnică tînără în casă, nu mănînc carne, țiu toate posturile și merg, mă înțelegi dumneata, după calendarul cel vechi. Sînt președinte la toate ligile și societățile făcute de mine, sînt...

ANIȘOARA: Știu, unchiule. N-am eu lista? Numai că tanti n-a avut timp să afle toate astea în două zile, de cînd a venit.

OLIMPIU: Ba să mă ierți dumneata. Am avut eu grijă s-o lămuresc despre toate, de cum a intrat în casa mea. I-am spus: „Dragă verișoară Adelaido! Te primesc la noi cu o condițiune, și anume: cît ăi sta, te rog să respecți felul meu de trai, ideile și principiurile mele de viață și, mai presus de toate, reputațiunea mea de om cu scaun la cap."

ANIȘOARA *(amuzată)*: Și tanti ce ți-a răspuns cînd i-ai spus așa?

OLIMPIU *(solemn)*: Și-a făcut semnul sfintei cruci. *(Pauză, și o clipă de reflecție.)* Și te pomenești c-o pune-o Necuratul să mai vie și nemîncată.

ANIȘOARA *(se face că nu pricepe)*: Am avut eu grijă să-i opresc de mîncare.

OLIMPIU: Cine ți-a dat voie să faci una ca asta? La mine nu e birt, ca să vie fiteșcare la masă cînd îi abate. Masa

se servește o singură dată și la oră regulată, pentru toată lumea.

ANIȘOARA: Da, dar tanti nu avea de unde să știe că...

OLIMPIU *(i-o taie)*: Am avut eu grijă să i-o spui și p-asta, nu te teme. „Dragă verișoară! Să știi că noi ne punem la masă la douăsprezece punt — la prînz — și la șapte punt, seara. Să ai grijă să vii la timp." *(Cu satisfacție:)* Prin urmare, astă-seară verișoara Adelaida o să ție oleacă de regim. Tot e dumneaei grasă ca o dropie. *(Se oprește în fața pendulei, ca o ilustrare a celor spuse.)* Mai sînt cinci minute, și dacă nu vine, încui ușile și o las pe din afară. *(Se plimbă puțin.)* Cînd a plecat de-acasă, nu ți-a spus unde se duce?

ANIȘOARA: Mi-a spus că se duce să cumpere de la drogherie un pachet cu prafuri de purici.

OLIMPIU: Ce să facă cu el?

ANIȘOARA: Zicea că toată noaptea n-a dormit din cauza puricilor.

OLIMPIU *(indignat)*: Pu-u-ri-ci, în casa mea? În casa mea? E peste putință. Niciodată nu s-a pomenit, în casa asta, nici un fel de insecte, afară de moliile pe care le știi. Pot să pui rămășag că puricii ăștia de care vorbești i-a adus o dată cu ea, de acolo de unde a venit. E știut că Piteștiul e plin de purici.

ANIȘOARA: Rudele din partea nevestei aduc întotdeauna purici în casa bărbatului.

OLIMPIU: Ce vrei să zici cu expresiunea asta?

ANIȘOARA: E un proverb, unchiule.

(Se aude portița de la grădină, apoi pași suind, repede, scările verandei. Olimpiu a ciulit urechile. În momentul în care intră Adelaida, cucul iese în balconul pendulei și anunță sfertul de ceas peste nouă: „Cucu!"...)

OLIMPIU *(întoarce către el o privire haină, apoi, personal, cucului)*: Dacă n-ai fost în stare să ieși cu un minut mai devreme, acuma marș înăuntru, spurcăciune...

(A intrat Adelaida.)

SCENA 2

OLIMPIU, ANIȘOARA, ADELAIDA

ADELAIDA: *Bonsoir*, fetelor!... *(Își sărută nepoata. Lui Olimpiu îi arde o pălmuță amicală pe obraz. El se ferește, ultragiat.)* Mă iertați c-am întîrziat cinci minute... *(Expansivă:)* Ah! Dar dacă ați ști pentru ce am stat!... *(Își scoate pălăria și se face comodă, cu gesturi tinerești, cochete pe vremuri.)* Cînd o să vă spui, o să rămîneți cu gurile căscate. *(Teatral:)* Mă mărit, fetelor, închipuiți-vă!...

OLIMPIU *(consternat)*: Ce face?

ADELAIDA: Ce te uiți așa la mine? Ce? N-am dreptul să-mi fac și eu un viitor pe lumea asta?

ANIȘOARA: Cu cine te măriți, tanti?

ADELAIDA: Nu știu sigur. În orice caz, cu un bărbat bine. Cam în vîrstă, fir-ar al dracului să fie, în schimb, însă, putred de bogat.

OLIMPIU: Dacă nu ți-e cu supărare, spune-mi și mie, cum vine vorba asta, verișoară?

ADELAIDA: Nix-pam-puf! După masă. Acuma mi-e foame...

OLIMPIU: Cum adică, dumneata n-ai mîncat pînă la ceasul ăsta?

ADELAIDA: Ei, bravo! Cum era să mănînc, cînd știam că m-așteptați cu masa? Eu, cînd nu viu, trimit vorbă, dragă, că sînt fată binecrescută. Nu degeaba m-a dat mama, de mică, la pension, la Borck.

OLIMPIU: Îmi pare rău de educațiunea dumitale, verișoară dragă, dar noi am mîncat de mult, fiindcă — după cum ți-am spus — noi nu mîncăm niciodată mai tîrziu de șapte. Avem, mă-nțelegi dumneata, regulile noastre, din care nu putem ieși ca să facem excepțiune.

ANIȘOARA *(repede)*: Am avut eu grijă și de dumneata. Unchiul mi-a spus să-ți opresc de mîncare.

OLIMPIU *(aruncă Anișoarei o privire asasină)*: Mda...

ADELAIDA: Vaaai! Dacă aș fi știut că vă deranjez atîta, aș fi primit mai bine invitația subprefectului și aș fi rămas la masă la ei, mai ales că au insistat atîta și el, și nevastă-sa.

OLIMPIU: De la subprefectul vii dumneata acuma?

ADELAIDA *(înfiptă):* Închipuiește-ți! M-am dat cu guvernul! *(Anișoarei:)* Vai, ce oameni drăguți! *(Cu admirație:)* Și joacă, soro, și el și ea, așa de frumos, de culant, încît, să-ți spui drept, e o adevărată reverie să joci la masă cu ei.

OLIMPIU: Joacă? Ce joacă, rogu-te?

ADELAIDA: Da' ce nu joacă? Toate jocurile le joacă la perfecție. *(Înflăcărată:)* Santasé, écarté, dardăr, piket, panțarolă, rams, tabinet... *(Olimpiu își astupă urechile)* garococur, rum, maus, pocher, *șmendefer*, bacarà, *brigi*, mă rog, tot ce există. În casa lor e o splendoare. În fiecare odaie, două-trei măsuțe de cărți. Parol dacă n-ai impresia că ești la un club de lorzi engleji din Londra. Numai Tamisa mai lipsește, sub ferestre, ca să arunci mucurile de țigări în ea.

OLIMPIU: Și dumneata ai stat pînă la ceasurile astea, să te uiți la cartoforii ăia cum joacă?

ADELAIDA: Nu cumva crezi că mi-am luat și ciorapul cu mine să lucrez? Am jucat, dragă...

OLIMPIU: Ai jucat dumneata în cărți?...

ADELAIDA: Pe parola mea de onoare dacă te mint. Da' nu cine știe ce. Un pocheraș mic, familiar, la un pol, toți în miză.

OLIMPIU *(parcă tot nu-i vine să creadă):* Ai jucat dumneata în cărți?

ADELAIDA: Cînd îți spun o dată, te rog să mă crezi, că sînt femeie în toată firea, nu sînt copil! Mă și jignești, zău.

OLIMPIU *(își ascunde capul în palme):* Ce mi-ai făcut, verișoară? *(E dezolat.)*

ADELAIDA *(nu pricepe rostul acestei întrebări):* Dar ce-ai, omule?

OLIMPIU *(explozia de la fabrica de iaurt):* Cum ce am? Ce-ai căutat dumneata să joci în cărți la subprefect acasă? *(Treptat se înfurie:)* Ce-au să zică acum oamenii din tîrg care mă cunosc și, mai cu seamă, membrii Ligii contra jocului de cărți, al cărcia președinte sînt, cînd o să afle că dumneata, care stai sub același acoperămînt cu mine, te duci și joci în cărțile pe care, eu însumi, le-am afurisit și am ars din ele două perechi, în ședința noastră din 23 aprilie curent?

ADELAIDA *(a ascultat uimită)*: Ascultă, Olimpiu! Nu-mi vine să cred că vorbești serios.

OLIMPIU *(blazat)*: Ba vorbesc foarte serios, cucoană!

ADELAIDA: În primul rînd, te rog să nu mă faci pe mine „cucoană", atîta timp cît nu m-am căsătorit niciodată oficial pînă acum. Și în al doilea rînd, te poftesc să nu-ți iei cu mine acre d-astea, de proroc călcat pe coadă, că nu se prinde. *(Mîinile în șolduri.)* Cum îți închipui tu, și cu ce drept, că poți să mă oprești pe mine să joc cărți, fiindcă ți-a venit dumitale gust să le afurisești? Dacă ți-ai închipuit că mă poți pune pe mine sub tutelă, află că nu ți-ai găsit omul. *(Formidabilă:)* Sînt majoră, domnule, ai priceput?

OLIMPIU *(a fost prea mult pentru el, și fiindcă e un om potolit, a asudat în secret)*: Mă rog, ia să ne înțelegem. N-am avut și n-am de gînd să te cresc cu acuma pe dumneata și nici nu vreau să-ți cer socoteală de faptele dumitale. Iadul și cu toți cei în el aflători or să se ocupe, la vreme, de cestiunea asta. Acum două zile însă, cînd ai venit, te-am primit cu anumite condițiuni, pe care ți le-am spus, limpede, dintru început. Acum văz că lucrurile s-au schimbat. Foarte bine. Nu-ți place să trăiești ca mine, drumul e slobod. Frai biliard! Dacă ai venit cu alte scopuri decît ale mele, să știi, rogu-te, că, mîine de dimineață, ai tren la scară. Asta e, cucoană dragă. *(Iese, trîntind ușa.)*

SCENA 3

ANIȘOARA, ADELAIDA

(Cele două femei se privesc un timp. Anișoara foarte jenată și Adelaida indignată ca o precupeață condamnată pentru contravenție privind ieșirea magistraților.)

ANIȘOARA *(calină, nemulțumită de cele întîmplate, își ia mătușa de gît)*: Ce rău îmi pare că pleci mîine, tăntico!

ADELAIDA: Cine pleacă mîine? Eu? Nici prin gînd nu-mi trece, fetița lui tanti. Să poftească să mă dea afară, cu forța, dacă-i dă mîna. *(Teribilă:)* Îi smulg mustă-

țile, pe onoarea mea. Încă nu mă cunoașteți voi pe mine, dragilor. *(Cruntă:)* Și pe dracul îl pui cu botul pe labe cînd mi-oi pune mintea cu el. *(Face cîțiva pași.)* Apropo! Spuneai că mi-ai oprit de mîncare. Mi-e o foame teribilă. *(Se așază. Un oftat.)* Ah, draga mea, nici nu știi ce fire curioasă am. Cum mă enervez puțin, mi se face o foame de crăp.

ANIȘOARA: Ți-am oprit puțină friptură rece și nițel compot. Am avut și clătite, dar le-a mîncat unchiul pe toate, numai ca să nu-ți rămîie dumitale...

ADELAIDA: Neam prost.

ANIȘOARA: Îți oprisem porția mea, dar mi-a mîncat-o unchiul și pe aia.

ADELAIDA: Cum se cunoaște că te tragi din neamul nostru! Vin' la tanti să te pupe, nobletea pămîntului. *(O sărută.)*

ANIȘOARA: Uite, stai colea, că mă duc să-ți aduc. Am ascuns tava în odaia mea. *(Cu un surîs:)* Mărfuri scăpate de la incendiu.

ADELAIDA: Bine că ți-a dat în gînd s-o ascunzi, soro, că ăsta ar fi fost în stare să mănînce și tava, numai să nu-mi rămîie mie nimic. *(Anișoara vrea să iasă.)* Întîi și întîi, dulceața lui tanti, să-mi aduci ceva de băut, că mi-e o sete nemaipomenită. Vin aveți?

ANIȘOARA: Nu se pomenește la noi în casă. Unchiul e președintele Ligii contra alcoolismului din orașul nostru.

ADELAIDA: Taci, frate! Și s-au găsit mulți nebuni să se înscrie în liga asta?

ANIȘOARA: Sînt trei cu toții: unul — bolnav de cancer la stomac, celălalt are piatră la rinichi, și al treilea e unchiul. *(Iese și imediat se întoarce — din odaia ei — cu tava cu mîncare. Adelaida își pune șervetul, bărbătește, și începe să mănînce. Anișoara se așază lîngă ea și își reia lucrul.)* De-abia aștept să termini masa, tanti, ca să-mi spui ce mi-ai făgăduit adineauri.

ADELAIDA: Ce ți-am făgăduit?

ANIȘOARA: Apropo de măritișul dumitale. E serios?

ADELAIDA *(cu gura plină)*: Îhî!

ANIȘOARA: A venit cineva să-ți facă vreo propunere, să-ți ceară mîna?

ADELAIDA: Aș! E și mai sigur. *(Cu o privire superioară:)* Mi-a ghicit subprefectul în palmă că mă mărit...

ANIȘOARA *(fără entuziasm)*: Să dea Dumnezeu, tanti, să fie așa.

ADELAIDA *(mestecînd)*: Și ți-o spui drept. Acum sînt hotărîtă să nu mai fac mofturi. *(Înghite.)* Am început să mă cam fezandez.

ANIȘOARA *(ca să zică ceva)*: Și altceva ce ți-a mai ghicit?

ADELAIDA: Tot. Absolut tot! Mi-a spus că, de curînd, am fost bolnavă rău și era cît p-aci să mor.

ANIȘOARA: Nu-mi aduc aminte să fi fost dumneata așa de rău bolnavă, acuma de curînd.

ADELAIDA: Ei, cum nu-ți aduci aminte, soro? N-am avut eu scarlatină, cînd eram de paisprezece ani, și era să mor cînd mi-a ieșit roșeața? A! Da, stai, că uitasem... *(Începe compotul.)* Mi-a mai ghicit una, care le întrece pe toate. Mi-a spus că, înainte de a veni la voi, am avut o decepție mare de ordin sentimental.

ANIȘOARA: Și e adevărat?

ADELAIDA: Ce, tu nu știi? *(Ca și cum ar vorbi de războiul european:)* Chestia cu maiorul care ședea la mine, la Pitești?!

ANIȘOARA: Nu știu, tanti. Acum aud pentru întîia dată.

ADELAIDA: Cum se poate, *ma chère?* A fost dată și în jurnal.

ANIȘOARA *(într-adevăr surprinsă)*: Da? N-am citit nimic.

ADELAIDA: Ece! Păi stai să-ți spun, dacă e așa... *(Gura lumii:)* Acum vreo două săptămîni, a apărut în jurnal că maiorul, chiriașul meu, a fost scos la pensie, pe ziua de 1 mai, pentru limită de vîrstă.

ANIȘOARA: Și?

ADELAIDA: Și cînd am văzut eu una ca asta, l-am dat imediat afară din casă. Înțelegi tu, că nu mai puteam să țiu la mine un hodorog scos la pensie pe 1 mai, în toiul primăverii, cînd toată natura înverzește.

ANIȘOARA *(amuzată)*: Foarte bine ai făcut, tanti.

ADELAIDA: Te cred. Și acuma să vezi cum se combină lucrurile. Imediat ce s-a mutat rabla de la mine, am pus bilet de închiriat. N-am găsit decît un singur amator, tată de copii. Că parcă e un făcut: toți chiriașii au copii. Și ăsta n-a vrut să ia decît casa întreagă, cu odaia mea cu tot. Ce era să fac? I-am închiriat casa toată pe un

an de zile. *(Cu un surîs:)* Acuma pricepi tu de ce-am venit eu la voi, așa, pe nepusă masă. N-aveam încotro. Nu mai aveam unde să stau la Pitești. Și ca să plătesc chirie la alții, eu, care sînt proprietară, nu face! E chestie de amor propriu.

ANIȘOARA *(zăpăcită)*: Prin urmare, ai de gînd să stai la noi un an de zile?

ADELAIDA *(oftează)*: Eh! Nu se știe dacă o să stau un an!

ANIȘOARA: De ce, tanti?

ADELAIDA *(dezolată)*: Contractul ăluia e cu drept de prelungire, așa că se poate întîmpla să mă ție și doi ani la voi.

ANIȘOARA *(în același timp amuzată și îngrijorată)*: Ce-o să zică unchiul cînd o să afle, el, care crede că o să pleci mîine de dimineață?

ADELAIDA: Parcă eu îl întreb ce zice? *(Un timp.)* Te pomenești că ne pune Dumnezeu mîna în cap și ne mărităm amîndouă într-o zi, că cu așa sînt: aduc noroc și la alții. *(Grav:)* Apropo, c-am și uitat să te întreb: sînt ceva băieți bine pe aici?

ANIȘOARA: Trebuie să fie. Eu însă nu cunosc pe nimeni.

ADELAIDA: Ești o proastă. *(A terminat compotul.)* Eh, acuma o cafeluță turcească ar face minuni de vitejie.

ANIȘOARA: Nu se bea cafea turcească la noi.

ADELAIDA: Nu cumva ați făcut și vreo ligă contra turcilor? *(Se ridică.)* Ai fost tu mămăligă, draga lui tanti, d-aia a făcut el atîtea ligi de cînd a rămas văduv. Dacă eram eu în locul tău, să nu-mi zici mie „tanti" dacă nu i le desființam pe toate într-o săptămînă. *(Un timp.)* Na! Am uitat să-mi iau țigări! Tu nu fumezi?

ANIȘOARA: Eu? Mi-ar pune unchiul botniță! *(Își ia tava și iese.)*

SCENA 4

ADELAIDA, OLIMPIU, ANIȘOARA

(După ieșirea Anișoarei, intră Olimpiu, în halat, cu papuci de pîslă încheiați cu catarame de șoșoni. În mînă ține o cheie cît cheia raiului. Trece pe lîngă Adelaida,

privind ostentativ în altă parte, încuie ușa, încearcă ferestrele, apoi face lampa mică.)

ADELAIDA: Ai putea să fii mai politicos, domnule, și să nu stingi lumina cînd vezi că mai e lume în salon.

OLIMPIU: Trenul de mîine pleacă la nouă ceasuri și patruzeci de minute. Pînă atunci, suferă-mă și dumneata așa cum sînt. *(Intră Anișoara.)* Am încuiat cu peste tot, nepoată. Du-te și tu acuma de te culcă, nu mai sta ca un strigoi pînă la miezul nopții. Dacă anumite persoane au poftă de taifas, n-au decît să șază de vorbă singure, că lună plină pe cer, slavă Domnului, este berechet. Noapte bună, nepoată.

ADELAIDA *(se ridică)*: Urît mi-a fost de oamenii care n-au cei șaptezeci de ani de acasă. Pfffiu! Noapte bună, păpușico. *(Iese, demnă.)*

ANIȘOARA: Noapte bună, unchiule. *(Îi sărută mîna, Olimpiu o sărută pe frunte.)*

SCENA 5

OLIMPIU, ANIȘOARA, ADELAIDA, PUIU, ZINCA

(Rămas singur, Olimpiu, meticulos, încearcă din nou ușile, trage un fotoliu la loc, privind de cîteva ori, ca să fie exact pe locul unde trebuie, vrea să stingă lampa cu o țeavă de metal prin care suflă și, neizbutind, se urcă pe scaun și suflă în lampă, cu gura. Apoi intră în odaia lui. Scena rămîne în întuneric: o rază de lună se frînge în fereastră. Un timp. Se aude mai clar muzica militară din grădină, atacînd ultimele măsuri ale valsului început. Cînd termină „ram-pam-pam“, cu finalul obișnuit tuturor muzicilor militare, se aude huruitul unei trăsuri care se oprește la poartă. Alternativ urmează cîteva bătăi în ușa verandei. După puțin, cineva încearcă ușa și geamul, cu precauțiune, apoi cu enervare. Imediat, apare Anișoara. Încremenită, rămîne albă de spaimă lîngă ușa ei, neîndrăznind să facă un pas sau să scoată un cuvînt. O nouă bătaie, mai tare. Apare Adelaida în ușa ei. Același joc. Se privesc o clipă îngrozite, apoi Anișoara șuieră cu sufletul pe buze:)

ANIȘOARA: Un hoț la fereastră... Îmi vine rău...
ADELAIDA *(vede umbra care se mișcă)*: Sînt doi. Leșin... *(O nouă bătaie, puternică. Pe ușa de serviciu apare Zinca. Același joc în trei.)* Hoții la fereastră...
ZINCA: Aoleu, taci, că mi se moaie picerili...

(O ultimă bătaie desperată. Intră Olimpiu, înarmat cu un pistol enorm, sistem'48. Același joc, în patru.)

ADELAIDA *(lui Olimpiu)*: O bandă de hoți la fereastră.
OLIMPIU *(caută să pară calm: în fond, e lopit de frică)*: Ssst... Nici o mișcare... să-i așteptăm să năvălească... *(Nemișcați de parcă ar fi fost turnați în ceară, cîteșipatru, cei din scenă așteaptă desfășurarea evenimentelor. Deodată, la geamul de afară se aprinde o lampă electrică de buzunar, a cărei lumină se plimbă prin odaie.)* Luminează ca să ne numere cîți sîntem.
ADELAIDA: Eu plec, că nu sînt de-a casci.
OLIMPIU: Sssst! Nu se mișcă nimeni. Adică, nepoată, du-te și te ascunde în pod. Ești fată tînără și cine știe ce se poate întîmpla... *(O clipă.)* Ascunde-te și dumneata, verișoară... că, oricît, ești femeie... Du-te-n pivniță.
ADELAIDA: Ei aș! Ce-o fi să se întîmple, să ni se întîmple la toți. Eu nu sînt lașă. Sînt Popească, domnule!

(Fereastra se deschide, forțată din afară. În lumina lămpii electrice de buzunar, intră pe fereastră un geamantan, apoi o valiză. În urma lor, o umbră sare fereastra și intră în scenă.)

PUIU: Uf!...
OLIMPIU *(cu pistolul bracat)*: Stai! Mîinile sus! *(Cînd pronunță vorbele astea, Olimpiu e cel dintîi care ridică mîinile cu pistol cu tot.)* Nici o mișcare, că trag...
PUIU *(punîndu-i lumina în ochi)*: Tată... eu sînt... Puiu!
OLIMPIU *(transfigurat)*: Copilul meu... *(Se repede să-l îmbrățișeze. Puiu schimbînd lumina ca să vadă cine mai e în cameră, Olimpiu greșește adresa și o ia în brațe pe Adelaida.)* Ptiu! *(Se scutură a silă, apoi își ia băiatul în brațe și-l sărută.)*
ADELAIDA: *Mon petit... mon petit... (Același joc.)*
ANIȘOARA: Puiule... *(Rămîne emoționată deoparte.)*
ZINCA: Domnișorul meu... *(Același joc.)*

ANIȘOARA: Stați să fac lumină... *(Aprinde repede lampa, toți sînt grămadă în jurul lui Puiu.)*

PUIU: Of! Bine că vă văd. Treceți la pupat. Bine te-am găsit, tată. *(Olimpiu îi întinde mîna să i-o pupe, Puiu i-o strînge camaraderește și-l sărută pe obraz.)* Tanti Adelaida... *(O sărută. Ea îl sărută „țoc-țoc".)* Ce plăcere să te găsesc la noi! *(Olimpiu se strîmbă, Adelaida surîde satisfăcută.)* Anișoaro... Ce mare te-ai făcut în trei ani! *(O sărută.)* Uite și mama Zinca... *(O zguduie de umeri și-i întinde mîna.)* Doica mea... *(Zinca se șterge la gură cu mîneca ei și-i sărută mîna.)* Ei bravo, n-am ce zice. Frumoasă primire mi-ați făcut! Cu luminile stinse, cu ușile ferecate și cu revolverele întinse. Parcă așteptați pe Capone, nu pe mine.

OLIMPIU: Dar de unde vrei să ne așteptăm noi că vii, mă-nțelegi dumneata, taman astă-seară de la Paris?

PUIU: Cum? N-ați primit telegrama?

OLIMPIU: N-am primit nimic...

ADELAIDA *(lui Olimpiu)*: Olimpiu, lasă pistolul ăla încolo, să nu se întîmple o nenorocire...

OLIMPIU: Nu-ți fie frică, că nu e încărcat și nici nu umblă...

PUIU: Atunci, de ce l-ai mai luat?

OLIMPIU: Ei, asta e! Ca să am o armă în mînă. Credeam că ne calcă hoții. De unde să-mi dea mie în gînd că hoțul pe care îl așteptăm să intre pe fereastră ești tu?

PUIU: Dacă n-aș fi intrat pe fereastră, rămîneam pe din afară. Am zgîlțîit ușile, am strigat, am bătut, ce era să fac?

ANIȘOARA *(gospodină)*: Mamă Zinco, ia dumneata bagajele lui Puiu și du-le... *(Rămîne puțin încurcată.)*

ZINCA: Unde să le duc? În odaia dumnealui nu șade domnișoara a mare?

OLIMPIU: Ce-are a face? Pînă mîine dimineață, cînd pleacă îndărăt la Pitești, verișoara poate să doarmă și aici, pe canapea, că nu moare.

PUIU: Cum, tanti, e vorba să pleci mîine? Nu se poate. Acum, pentru că am venit eu, trebuie să mai stai.

OLIMPIU: Poate are treburile dumneaei. De ce s-o ținem cu sila?

PUIU: Parcă eu n-am avut treburile mele și, cu toate astea, am venit tocmai de la Paris, ca să vă văd? *(Către Zinca:)* Lasă, mamă Zinco, bagajele mele aici, că în odaia asta o să dorm eu... Așaa!... *(Ia bagajele.)* Să le pu-

nem colea, ca să fie la îndemînă. *(Caută în valiza mică.)* Stați, că v-am adus cîte ceva de la Paris. *(Scoate niște lucruri și vine cu ele.)* Uite, tată, asta e pentru dumneata... Ultimul sistem. Se aprinde și pe vînt... *(Îi dă o brichetă.)*

OLIMPIU: Ce e asta?

PUIU: O brichetă. Are și un dispozitiv special pentru aprins luleaua. Să vezi... Apeși aici... și țeava asta mică o bagi în ciubucul lulelei... Pricepi?

OLIMPIU: Foarte îți mulțumesc de atenție, dar eu nu știi că nu fumez?

PUIU: Adevărat! Am uitat complet... Tiii!... Ce rău îmi pare... Nu e nimic! O întrebuințezi ca bibelou... *(Anișoarei:)* Pentru tine am adus o carte, într-o ediție rară... *(I-o dă.)*

ANIȘOARA: *Merci*, Puiule... *(Desface și se uită.)* A! *Madame Bovary*... Nici nu știi cîtă plăcere mi-ai făcut...

PUIU: Și aici am adus ceva pentru mama Zinca... *(Desface și scoate un aparat pentru surzi.)* Ia uite colea. Cum îl pui așa, în ureche, cum auzi la fel ca toată lumea... știam eu că ești cam fudulă de ureche, mamă Zinco... *(I-l dă.)*

ZINCA *(îl pune la ureche, toți tac)*: Phiuuu! Zău că se aude mai bine. Sărut mîna și să trăiești, domnișoru meu.

PUIU: Pentru dumneata, tanti, n-am nimic. Nu știam că ești aici. A! Ia stai, că am ceva și pentru dumneata... *(Se duce la valiză și vine cu un pachet de cărți de joc.)* O pereche de cărți de joc englezești... *(Olimpiu a înlemnit.)* Nu sînt ele noi de tot, dar face să le iei, că se găsesc foarte rar. *(I le dă.)*

ADELAIDA *(privindu-le)*: Ah! Au și *gioligiocăr*. *(Îl ia de gît și-l sărută cu efuziune: țoc-țoc.)* Sărut ochii, băiatul lui tanti...

PUIU: Acum făgăduiește-mi că nu mai pleci mîine și că stai o săptămînă de zile, pînă plec eu...

OLIMPIU: Cum, numai o săptămînă de zile ai de gînd să stai?

PUIU: Cel mult. Am venit numai să vă văd, că-mi era întîi de toate dor, și apoi vreau să aranjăm împreună oarecare chestiuni urgente.

OLIMPIU *(bănuitor)*: Dar ce fel de cestiuni așa de urgente avem noi de aranjat împreună, încît să vii în persoană,

tocmai de la Paris, ca să le rezolvăm? Puteai să-mi scrii, să nu mai iei atîta osteneală și să nu mai cheltuiești atîta bănet cu trenul!

PUIU: Am scris de nu știu cîte ori luna asta și n-am primit răspunsul pe care îl așteptam. De aceea am venit eu, personal.

OLIMPIU: Dacă cestiunile pe care ai de gînd să le discuți cu mine sînt tot cele din scrisorile de care vorbești, apăi atunci află, dragul meu, că te-ai ostenit degeaba pînă aici. Singurul răspuns pe care aveam să ți-l dau ți l-am dat o dată și pentru totdeauna, cu poșta...

PUIU *(nerăbdător, stingherit)*: Nu vă supărați că vă rog să mă lăsați cîteva minute singur cu tata, dar aș vrea să pun, chiar acum, o chestiune la punct.

OLIMPIU: Om vorbi mîine de dimineață, că acuma e tîrziu, ne apucă ziua. Iacăte, zece ceasuri. *(Privește pendula.)*

PUIU: Nu, tată. E mai bine să știm și unul, și altul anumite lucruri, chiar de astă-seară, ca să ne putem gîndi bine la ele pînă mîine. Mă ierți, tanti, dar... și tu, Anișoaro.

ADELAIDA: Vedeți-vă de treabă liniștiți. Nici nu vă ocupați de noi.

PUIU: Mîine o să vă povestesc la amîndouă o mulțime de lucruri.

ADELAIDA: Ah! Să ne spui toate misterele Parisului... *(Anișoarei:)* Hai, dulceața lui tanti, nu vezi că vor să ne dea afară?

ANIȘOARA *(către Zinca, în cornet)*: Du-te și te culcă, mamă Zinco. Am cu grijă să aranjez tot ce trebuie pentru Puiu... *(Iese, împreună cu Adelaida.)*

ZINCA: Atunci, săru mîna, noapte bună și somn ușure!

PUIU: Noapte bună, mamă Zinco.

(Zinca iese.)

SCENA 6

OLIMPIU, PUIU

(O clipă tatăl și fiul se privesc în tăcere. Se spionează discret. Puiu aprinde o țigară.)

OLIMPIU: Aruncă, rogu-te, țigara. La mine în casă fumatul nu e îngăduit...

PUIU: Lasă glumele, tată.

OLIMPIU: Dacă n-arunci mai întîi țigara, plec în iatacul meu.

PUIU (*văzînd că nu glumește*): Te pomenești că în lipsa mea ai înființat și vreo ligă contra fumatului!

OLIMPIU (*august*): Sînt președintele ei de onoare...

PUIU (*un surîs*): Atunci... domnule președinte, te rog să mă ierți. (*Caută o scrumieră ca s-arunce țigara.*)

OLIMPIU: Dă-o jos, că nu există scrumelniță...

PUIU (*se execută, apoi schimbă tonul*): Cred că ai înțeles pentru ce-am venit de la Paris. (*Pe ton filial:*) Îmi trebuie bani, tată, înțelegi, ne-a-pă-rat... Bani!

OLIMPIU (*categoric*): Lipsește.

PUIU: Poftim?

OLIMPIU (*același joc*): N-am nici un ban de dat. Ți-am scris că, pînă la sfîrșitul studiilor, nu-ți mai dau nici un ban, în afară de tainul știut. Mi-am dat cuvîntul meu de onoare, și știi foarte bine că eu am obiceiul să mi-l țin.

PUIU (*puțin enervat*): Știu. Încă de pe vremea cînd eram eu în țară, erai președintele Ligii pentru respectarea onoarei. (*Afectînd o seriozitate prea gravă pentru ca să fie sinceră:*) Nu uita însă că, în afară de asta, ești și tatăl meu, și că, în această calitate, trebuie să treci peste toate, chiar peste cuvîntul dumitale de onoare, pentru mine. (*Începe să joace „cartea" în tragic.*) Gîndește-te, tată, că nu mai sînt un copil; că îmi dau seama perfect de ce fac și ce spun. Asta înseamnă că dacă am venit pînă aici ca să-ți cer bani e că am fost constrîns s-o fac. (*Îl privește în ochi.*) Ai înțeles? Constrîns. În drept, asta se numește *dura lex, sed lex*. (*Observă efectul dictonului pe figura lui tată-său.*) Onoarea mea este în joc. Și dacă nu ca tată, cel puțin ca președinte al Ligii pentru respectarea onoarei ești dator, trebuie, să faci totul ca să mă ajuți să mi-o respect.

OLIMPIU (*a cîntărit bine răspunsul*): Nu ești membru în liga noastră.

PUIU: Și dacă eu, într-un moment de rătăcire, ca simplu particular, mi-am pus onoarea în joc, mi-am angajat-o, înseamnă că, atunci cînd m-am dezmeticit, s-o las să fie terfelită, în loc să caut să mi-o răscumpăr?

OLIMPIU: Răscumpăr-o, băiete, dacă ai cu ce. La ligă, noi n-avem fonduri decît pentru lemne și chirie, iar eu n-am bani de dat pentru asemenea soi de negustorii.

PUIU *(recurge, în desperare de cauză, la mijloace extreme. Exact nu știe nici el ce are să spună și unde are să ajungă. Indiferent de mijloace, el vrea bani)*: Bagă bine de seamă, tată. Dacă într-o săptămînă nu am banii care-mi trebuie, se poate să încetez de a mai fi un om liber!

OLIMPIU: Păi eu ce vreau? Să te văd și eu odată cu ocupație.

PUIU: Nu glumi! Nu numai libertatea, dar și viața mea e în discuție. Dacă nu trimit imediat banii la Paris, eu nu pot suporta rușinea unei arestări... și atunci... *(Își compune o mutră plină de subînțelesuri tragice.)*

OLIMPIU *(nu se aștepta la atîta)*: E vorba să fii arestat? Și cîți bani ți-ar trebui, rogu-te, ca să scapi?

PUIU: La început, ceva mai mult. . două sute cincizeci de mii de lei... și pe urmă, după cîteva zile, restul...

OLIMPIU *(deja îngrozit)*: Adică?

PUIU: Tot două sute cincizeci de mii de lei.

OLIMPIU *(e gata să-și smulgă părul. Umbra de bunăvoință pe care a avut-o a dispărut complet)*: Cinci sute de mii de lei?? Dar ce-ai făcut cu suma asta enormă? Ce-ai putut cumpăra cu atîția bani? Mormîntul lui Napoleon? Turnul lui Eiffel? Pe ce ai putut risipi cinci sute de mii de lei, bașca ce-ai avut de la mine și ce-ai mîncat înainte, banii lăsați de mamă-ta?

PUIU: Pe ce? Vrei să știi pe ce-am cheltuit? Am să-ți spun imediat. În primul rînd, pe cursurile de la Universitate, apoi pe cărțile de studii, pe bibliotecile întregi, pe arhivele pe care a trebuit să le cumpăr. Păi ce, dumneata crezi că la Paris merge ca la București, să tai foile la trei cărți și s-ajungi licențiat în drept? La Paris ești obligat să citești tot ce s-a scris, în toate limbile din lume, relativ la materia pe care o înveți. În afară de asta, am mai cheltuit pe casă, pe masă, pe îmbrăcăminte, pe alte cărți, de lectură, și apoi, pe... diverse... *(Observă mutra neînțelegătoare a lui Olimpiu.)* Da, da, pe diverse!... Cele mai scumpe lucruri la Paris sînt diversele... Mii și mii de diverse, mereu altele, mereu proaspete, mereu mai scumpe... Parisul fără diverse,

tată, este ca Bucureştiul nostru fără mititei... *(Un timp.)* Acum, spune şi dumneata dacă în condiţiunile astea poate cineva trăi din cincisprezece mii de lei pe lună, pe care mi-i dai. Şi atunci e simplu. Ca să pot să trăiesc modest, fiindcă dumneata nu-mi dădeai mai mult, a trebuit să mă împrumut, să dau dobînzi mari, să dau dobînzi la dobînzi şi procente la dobînda dobînzilor, s-ajung, într-un cuvînt, unde am ajuns. Dator, urmărit, ameninţat să-mi stric viitorul, să-mi risc poate viaţa, pentru lipsa unei meschine sume de bani... un fleac de cinci sute de mii de lei... un moft... *(Cu o grimasă de suprem dispreţ:)* E şi ridicol, zău...

OLIMPIU: Cinci sute de mii de lei un fleac? Un moft? Ascultă-l, sfinte Ilie!

PUIU *(enervat că socotelile nu-i ies aşa după cum se aştepta)*: Te rog, tată, să nu amesteci persoane particulare în discuţiile noastre familiare. Sfîntul Ilie să-şi vadă de treburile sale, acolo unde e, şi noi să ne vedem de ale noastre, aici unde sîntem. *(Schimbă macazul:)* A! Dacă ar fi trăit biata mama, nu ajungeam aici. Ea ar fi înţeles numaidecît situaţia... Ar fi scos banii şi mi i-ar fi dat fără discuţie. Vezi? Uite de ce spui eu întotdeauna că mama a fost o femeie superioară...

OLIMPIU: Nu poţi să zici că şi eu n-am făcut şi nu fac pentru tine tot ceea ce un părinte cu scaun la cap e dator să facă pentru copilul lui!

PUIU: Nu cumva eşti şi preşedintele oamenilor cu scaun la cap?

OLIMPIU *(are un gînd)*: Ştii că la asta nu m-am gîndit?

PUIU: Ia gîndeşte-te. O să fie o adevărată fabrică de mobile. *(Patetic:)* Şi în timp ce preşedintele ei o să-şi tapiseze fotoliul de la capul prezidenţial cu fel de fel de teorii morale, fiul lui o să mucezească pe scîndurile unui pat de puşcărie franţuzească!

OLIMPIU: Cum? Nu te arestează în ţară, dac-o fi să te aresteze?...

PUIU *(bate cîmpii)*: Nu. Pentru că dacă n-o să pot trimite banii la timp, sînt ferm hotărît să mă întorc la Paris *(un gest larg)* şi să mă predau creditorilor. O să fiu judecat, fireşte, conform dreptului ginţilor, de Consiliul de război, condamnat în una-ni-mi-ta-te şi în-

chis. Și unde? În Franța, în țara tuturor libertăților. *(Are o idee nouă:)* Mă mir cum simțul dumitale de patriot nu se revoltă la gîndul că un cetățean român e silit să-și trădeze țara și să facă pușcărie în altă țară decît în România! Și te mai lauzi că ești președintele Ligii culturale. Eà!... *(Smucește un scaun și se așază dezgustat.)* Demagogie!...

OLIMPIU: Nu trage așa fotoliul, rogu-te, că zgîrii scîndurile, și de-abia le-am vopsit acum doi ani.

PUIU: Atîta timp cît mai sînt încă liber, dă-mi voie să mă bucur de libertate și de toate plăcerile ei... *(Aprinde o țigară.)*

OLIMPIU *(ars)*: Aruncă țigara, că te dezmoștenesc...

PUIU: Nu face să mă dezmoștenești pentru o țigară. Și apoi, și să vrei să mă dezmoștenești, nu poți, tată dragă. *(O nouă idee:)* Știu testamentul mamei pe dinafară. *(Începe să mintă:)* E rugăciunea pe care o spun în fiecare noapte cînd mă culc și în fiecare dimineață cînd mă scol. *(Ca să cîștige timp:)* Iar în nopțile cînd mi se întîmplă să mă culc numai dimineața, o spun de două ori, ca să nu-mi pierd exercițiul. *(Olimpiu îl privește neîncrezător.)* Vrei dovada? Poftim... *(Pe un ton de grefier în exercițiul funcțiunii:)* „Astăzi, în 15 ale lunii ianuarie, eu, Niculina Ionescu, în toată limpezimea minților mele și nesilită de nimeni, scriu acest testament pentru ca, după moartea mea, să fie respectată voința mea așa precum urmează. Două puncte: las cinci sute de mii de lei, în numerar, fiului meu adorat, Puiu, ca să facă ce-o vrea cu ei..."

OLIMPIU: Și i-ai dat gata într-un an de zile...

PUIU: Pardon. Ei m-au dat gata pe mine. Mai departe... *(Cu tonul lui:)* Trec peste paragraful în care spune că restul întregii averi ți-l lasă dumitale pînă la moarte.

OLIMPIU *(concesiv)*: Mă rog dumitale...

PUIU *(mormăie ceva ca și cum ar recapitula)*: Așaaa... *(Grefier:)* „Oblig pe soțul meu să servească, pînă la sfîrșitul vieții lui, o leafă lunară fiului nostru Puiu..."

OLIMPIU *(îi ia vorba din gură și continuă imitîndu-i tonul și gesturile)*: „A căreia sumă, însă, o va fixa soțul meu, potrivit judecății sale și vremurilor care vor fi..." *(Lui Puiu, pe tonul lui:)* Eu o voi fixa...

PUIU: Da, dar potrivit timpurilor... *(Ca să-l aiurească:)* Clauza asta în drept se numește *consecutio temporum*, adică orice sumă se plătește la valoarea ei în lei aur...

OLIMPIU: S-o fi numind, nu zic nu. Da' mai zice acolo că și „potrivit judecății mele", că adică eu să judec cîte parale face aurul...

PUIU: În sfîrșit, asta n-are nici o importanță. Ți-am spus-o așa, numai ca principiu juridic. Să venim acum la ce ne interesează. La dezmoștenire... *(Grefier:)* „După moartea scumpului meu soț, întreaga mea avere va trece asupra fiului nostru Puiu *(rar și apăsat, avocățește)*, soțul meu neputînd, sub nici un motiv și sub nici o formă, să înstrăineze sau să cheltuiască mai mult de jumătate din întreaga mea avere." *(Pe ton obișnuit:)* Așadar, tată dragă, cu mai mult decît jumătate din averea rămasă de la mama, orice-ai face și orice-aș face, tot nu poți să mă dezmoștenești, cealaltă jumătate fiind a mea și numai a mea.

OLIMPIU: Da, dar după moartea mea. Peste douăzeci-treizeci de ani. *(Răspicat și categoric:)* Pînă atunci, dragă băiete, ești silit să te mulțumești cu ce-ți dau eu. Și mai mult decît am zis că-ți dau, nu pupi nici o firfirică... Întîmple-se orice...

PUIU *(caută altceva. Va epuiza toate mijloacele, doar va obține banii de la bătrîn)*: Ăsta e ultimul dumitale cuvînt?

OLIMPIU *(neted)*: Ultimul și cel de pe urmă...

PUIU: Bine... *(Un timp.)* Îți dai seama ce înseamnă asta?

OLIMPIU *(sincer)*: Vezi bine că-mi dau. Înseamnă că ne putem duce fiteșcare la culcare.

PUIU *(și-a făcut planul)*: Perfect. Mai înseamnă însă și altceva. Mai înseamnă că între noi doi s-a deschis, din acest moment, o prăpastie... Ei bine, pentru că dumneata m-ai adus aici, ai ținut morțiș s-ajung aici, ți-o declar că de astăzi înainte nu mă mai socotesc fiul dumitale. Îmi iau toată independența, mă emancipez și, fiindcă sînt deja major, mă ridic la rangul de orfan. *(Începe iarăși să bată cîmpii:)* Un orfan *sui generis*, e adevărat, dar totuși orfan, și în această nouă stare civilă te rog să iei act că nu mai am cu dumneata pe viitor decît... nu e așa... relațiuni comerciale.

OLIMPIU *(nedumerit, între curiozitate și mirare):* Adică cum vine vorba asta?

PUIU *(degajat și explicit):* „*Infans conceptus pro nato habetur quoties de commodis ejus agitur.*" Așa se numește în drept. *(Olimpiu îl privește uluit.)* E foarte simplu, tată! Să-ți explic. *(Cu bunăvoință:)* Noi amîndoi sîntem asociați într-o întreprindere...

OLIMPIU: Ce întreprindere?

PUIU: Averea de la mama. Fiecare am adus în această întreprindere părți egale. Dumneata—jumătatea pe care poți s-o înstrăinezi, și eu—jumătatea care o să-mi rămîie. În baza unui contract, în speță testamentul mamei, dumneata ești angajat să administrezi această avere a asociației, *sine die*...

OLIMPIU *(interesat oarecum):* Ce-nseamnă, rogu-te, vorba asta de-o ziseși la urmă?

PUIU: Înseamnă că adică dumneata administrezi întreaga avere pînă la o dată neprevăzută, nefixată, nesigură...

OLIMPIU: Ba să mă ierți dumneata. O administrez pînă la moartea mea, și mai sigură dată ca asta nu cred să se mai găsească alta pe pămînt.

PUIU: De acord. Trebuie să recunoști însă că, în calitatea mea de asociat cu parte egală, am și drepturi egale, conform articolului 456 din codul civil, care sună *(erudit):* „*Quod licet Jovi non licet bovi*".

OLIMPIU *(considerîndu-l cu melancolie):* Măi băiete, mă! Mi se pare mie că ție ți-a sărit o doagă pe acolo pe unde ai umblat!

PUIU *(cu alt ton):* Și acum să trecem la partea practică a acestei discuțiuni. *(Grav și comercial:)* Aș vrea, în calitatea mea de asociat la moștenire, să contractez de la asociația noastră un împrumut de cinci sute de mii de lei.

OLIMPIU: Aici ai vrut s-ajungi? Ei bine, ai greșit socotelile, băiete. Nu dau nici un ban, nici cu împrumut, nici altminterlea. Asta e.

PUIU: Perfect. Te înștiințez însă că o să caut și o să găsesc în altă parte.

OLIMPIU: Treaba dumitale.

PUIU: În cazul ăsta, aș vrea să văd și eu cum stăm cu „soco-

telile", ca să văd ce garanții pot să ofer și pînă la ce sumă pot să mă ridic, conform legii cererii și a ofertei.

OLIMPIU *(ochi mari)*: Care socoteli, rogu-te?

PUIU *(important și degajat)*: În primul rînd socotelile mele personale.

OLIMPIU *(măsurîndu-l, mai mult cu milă decît cu indignare)*: Socotelile dumitale personale ar fi mai bine să le lași încurcate. Pe lîngă că ți-ai mîncat tot ce-ai avut de la răposata, pe lîngă leafa pe care, de trei ani de zile, ți-am dat-o regulat, îmi mai ești dator o sumă de parale.

PUIU: Tocmai de asta vreau să știu exact cît îți datorez, pentru ca, înainte de a mă întoarce la Paris, să-ți plătesc totul, pînă la o centimă.

OLIMPIU *(cu compătimire)*: Tu nu vezi că nu știi ce vorbești, mă omule? Pînă acuma te-ai rugat de mine, în toate chipurile, ca să-ți dau bani, și acuma tot tu îți dai ifose de bogătaș?

PUIU: Banii pe care ți i-am cerut îi voi găsi în altă parte, de asta nu te îngriji. Cît despre cei pe care ți-i datorez, ți-i voi plăti chiar acuma.

OLIMPIU: Cu ce?

PUIU: Cu polițe.

OLIMPIU: Cu polițe?

PUIU: Firește. Cine mai plătește, în ziua de azi, cu bani gheață?

OLIMPIU: Polițele fără gir nu fac două parale. Cine îți girează polițele?

PUIU *(lichea)*: Oricine vrei. Imit perfect orice semnătură. De la Rockefeller pînă la dumneata. N-ai decît să-ți alegi girantul... Ești mulțumit?

OLIMPIU: Nu-mi vine să cred urechilor cînd aud toate cîte mi le spui. Mi-aș putea închipui chiar că ești un om căzut pe ultima treaptă a societății, un om necinstit. Tu? Copilul meu, s-ajungi să-mi spui mie, în față, una ca asta? Doamne!

PUIU: Mai bine să afli de la mine decît de la alții sau din gazete.

OLIMPIU *(l-a atins la ligă)*: Nu citesc gazete! *(Treptat, de aci pînă la sfîrșitul scenei, toată indignarea și amărăciunea, stăpînite pînă acum, se schimbă într-o furie, blîndă totuși, care crește și se manifestă cu fiecare replică.)*

Și fiindcă am ajuns aici, te rog să încetezi de a mai vorbi cu mine cu asemenea vorbe nesocotite, că pe urmă îmi ies din țîțîni și fac ce n-am făcut în viața mea...

PUIU: Te pomenești că-mi dai banii...

OLIMPIU: Nu dau nimic. *(Cu mîinile spre plafon:)* Un copil să vorbească astfel tatălui său, e nemaipomenit...

PUIU: A, pardon. Să ne-nțelegem. Dacă vorbesc așa, o fac numai în calitate de asociat și de orfan. Dacă dumneata te-ai fi purtat cu mine ca un tată, aș fi știut să mă port și eu cu dumneata ca un fiu.

OLIMPIU: Să-ți dau bani cu nemiluita, cu lopata, să te îndop și pe nas și pe gură, asta înseamnă după dumneata, să mă port ca un tată?

PUIU: Firește... Legea contribuțiilor directe.

OLIMPIU: Să te încurajez eu, omul cel mai cumpătat din lume, cu banii mei, ca să duci mai departe viața nesocotită pe care o duci? Să fac eu toate astea cu bună-știință e peste puterea mea, băiete. Mută-ți gîndul.

PUIU: Dar cine te obligă să le faci cu bună-știință? Fă-te că nu știi, și gata!

OLIMPIU: Un alt părinte, în locul meu, n-ar fi stat nici o clipă la discuție cu un dezmetic ca tine. Ți-ar fi trîntit, de la început, ușa în nas și ar fi plecat să se odihnească.

PUIU: Nu te-am ținut cu sila.

OLIMPIU: Am vrut să văd și eu pînă unde ești în stare să ajungi. Te înștiințez însă, fiindcă lucrurile au ajuns unde sînt, că din clipa asta nici eu nu mai sînt tatăl tău. Sînt și eu orfan și, de azi înainte, nu vreau să mai am cu dumneata altfel de socoteli decît de cele negustorești, fiindcă ești cel mai stricat fiu pe care un părinte l-a putut avea vreodată.

PUIU: Și altceva?

OLIMPIU *(furios, în felul lui):* Că meriți să-ți spui o vorbă care de la începutul acestei discuțiuni îmi tot umblă prin gură.

PUIU: Spune-o! Unde a mers mia, meargă și suta.

OLIMPIU *(formidabil):* Ești un măgar. Asta e! *(Iese, trîntind ușa.)*

PUIU *(se uită lung după el. Fizionomia i se schimbă, aerul de lichea cinică piere, dă replica fără intenție de obrăznicie,*

cu duioșie aproape): Bietul tată... *(Începe să se plimbe prin odaie. E preocupat, se gîndește la bani, se așază pe fotoliu și aprinde o țigară.)*

(Din camera ei, intră Anișoara, ducînd în brațe tot ce trebuie pentru așternut un pat: cearceaf, cuvertură etc. E palidă și parcă abia își stăpînește plînsul.)

SCENA 7

PUIU, ANIȘOARA

PUIU: Tu nu te-ai culcat pînă acuma?

ANIȘOARA: Am așteptat să terminați de discutat, ca să viu să-ți fac patul.

PUIU *(neatent):* Și cum ai știut atît de exact cînd am terminat noi de vorbit?

ANIȘOARA *(nu știe să mintă):* N-am mai auzit zgomot, și atunci mi-am închipuit...

PUIU *(o privește):* Mi se pare că ai ascultat la ușă! Așa e? *(În ochii Anișoarei s-a ivit o lacrimă.)* Aaa! Așa mă primiți voi pe mine, după trei ani de despărțire? Tata fără bani, și tu cu lacrimi? *(Îi mîngîie mîna.)* Se poate? *(Un timp.)* Dar, în definitiv, nici nu te-am întrebat, de ce plîngi?

ANIȘOARA: Am auzit tot ce-ați vorbit.

PUIU: Ei și?

ANIȘOARA: Am auzit că ai nevoie de bani. De altminteri, am bănuit eu de la început că pentru asta ai venit. Și tu ai crezut că unchiul are să-ți dea?

PUIU: Eram convins. E prima dată în viața mea cînd socotelile mele dau greș.

ANIȘOARA: Și acuma ce ai de gînd să faci?

PUIU: Mă supun destinului. Dacă ai ascultat bine la ușă, știi ce înseamnă asta. Mă voi întoarce la Paris să-mi ispășesc fapta.

ANIȘOARA: Mai ai și altceva de făcut.

PUIU: Ce? *(Dintr-o dată curios:)* Spune repede...

ANIȘOARA: Nu mai pleca îndărăt, rămîi aici. Unchiul n-o să te lase să fii arestat în casa lui.

PUIU *(decepționat):* A, nu. Asta nu. Admit să fiu un om necinstit, dar un escroc fără onoare, nu!...

ANIȘOARA: Bine, dar ce-ai făcut atîta de grav?

PUIU: N-ai auzit? Avînd nevoie de bani și negăsind pe nimeni care să mi-i dea, mi-am girat singur niște polițe.

ANIȘOARA: Și de ce îți trebuiau atît de neapărat banii, ca să faci pentru ei o faptă ca asta? Trebuie să fi avut un motiv foarte serios.

PUIU: De ce nu te faci tu judecător de instrucție? Îmi pui niște întrebări!... *(Un timp.)* Vrei să știi pentru ce mi-au trebuit banii? Iată. Îi pierdusem, cu o zi înainte, la club. Era o datorie de onoare, ori datoriile de onoare nu se plătesc niciodată decît comițînd o faptă urîtă, ca să faci rost de bani. Ești mulțumită? *(E enervat.)*

ANIȘOARA: Acuma da, am priceput... Nu știam că joci și cărți. *(E tristă, fiindcă realmente crede.)*

PUIU *(s-a plictisit):* Ei da! Joc și cărți. Și nu numai atît. Fac tot ceea ce n-ar trebui să fac. Am toate vițiile posibile. Fac chefuri, fumez opium, joc tenis, iau cocaină, conduc mașina, dansez, înot, joc la curse, joc fotbal, joc șah, în sfîrșit, fac tot ceea ce în casa asta e socotit orgie, crimă și catastrofă. Sînt un degenerat, un pervers, un imoral, un stricat, un escroc, într-un cuvînt — sînt tot ce poate fi mai modern. *(Ironic:)* După cum vezi, Anișoaro dragă, nu-ți mai rămîne nici ție altceva de făcut decît să rupi orice relațiuni cu mine și să-mi trîntești și tu ușa-n nas, ca o demnă nepoată a unchiului tău. *(Se plimbă agitat, Anișoara îl privește surprinsă și jignită.)*

ANIȘOARA *(cu frumosul):* De ce îmi vorbești așa, Puiule? *(Puiu se întoarce. Ea îl privește în ochi, senin.)* Mie nu trebuie să-mi vorbești astfel. *(Jenată că ea, cea dintîi, trebuie să aducă vorba despre ceea ce îi va spune:)* Tu știi că acum trei ani, cînd ai plecat la Paris, înainte de a ne despărți, ți-am făcut un jurămînt...

PUIU *(repede):* Ce jurămînt?

ANIȘOARA *(un pumn în inimă):* Ai uitat?

PUIU: N-am uitat, însă nu-mi mai aduc bine aminte... *(Observă privirea tristă a Anișoarei. Acum știe tot.)*

ANIŞOARA: Asta înseamnă că, de îndată ce-ai plecat de aici, nu te-ai mai gîndit de loc la ce-ai lăsat în urmă. *(După o tăcere:)* Şi totuşi, cînd mi-ai cerut să-ţi jur ceea ce ţi-am jurat, păreai sincer...

PUIU *(ca să repare gafa)*: Dar te asigur, Anişoaro, că nu păream de loc... Eram sincer...

ANIŞOARA: Spui aşa, şi tu nici nu ştii despre ce este vorba. *(Tristă:)* Mai bine să nu mai vorbim de asta. *(Se apucă să-i aştearnă patul. Puiu găseşte inutil ca să mai insiste. Pauză.)* Te-ai schimbat mult în trei ani ăştia, Puiule!

PUIU: Ştiu. *(Oftează.)* Am plecat plin de franci, ca un burduf de brînză, şi m-am întors găurit de datorii, ca o felie de şvaiţer.

ANIŞOARA: Numai la bani te gîndeşti.

PUIU: Fiindcă e singurul lucru pe care nu-l am. *(Un timp.)* Şi într-o săptămînă trebuie să plătesc datoriile toate. *(Alt timp.)* Cinci sute de mii de lei.

ANIŞOARA: Poate găseşti să te împrumuţi la cineva, în oraş, la vreo bancă.

PUIU: Dar cine crezi tu că o să fie atît de prost şi să-mi dea — mie — bani, cînd toată lumea ştie că cel dintîi care ar putea să mi-i dea ar fi tata?

ANIŞOARA: Şi dacă ai avea banii, cînd ar trebui să te întorci la Paris?...

PUIU: Dacă am banii, nu mai am nici un interes să mă-ntorc atît de curînd. Îi trimit telegrafic, şi eu mai rămîn aici încă... aproape o lună... pînă la... *(face o socoteală în gînd)* pînă la... stai să-ţi spun exact... *(scoate o agendă şi o consultă)* pînă la 14 iulie...

ANIŞOARA *(i-a urmărit încurcătura)*: De ce tocmai pînă la 14 iulie?

PUIU *(precis)*: Fiindcă e sărbătoare naţională în Franţa şi nu pot să lipsesc.

ANIŞOARA *(fără să vrea)*: Vrei să-l rog eu pe unchiul?

PUIU: Nu, nu, nu, nu. *(Un timp.)* În orice caz, Anişoaro dragă, îţi mulţumesc pentru toată bunăvoinţa pe care mi-o arăţi. Adineauri te-am judecat cam repede. *(Îi ia mîna.)* Iartă-mă. Credeam că te-ai schimbat şi tu după modelul tatii, trăind aicea cu el. Văd însă că tot mai ţii tu la mine un pic. Aşa e?

la ora asta și n-am venit s-o aduc mîine dimineață, dar a fost dată orgentă și n-am avut ce să mă fac, c-așa e regula. Alte orgente le aducem imediat, și p-alelante le-mpărțim o dată cu scrisorile...

PUIU *(îi dă creionul și recipisa, desface telegrama și citește)*: „Sînt Curtici. Sosesc deseară cu trenul de zece. Sărutări. Puiu."

Cortina

ACTUL II

SCENA I

OLIMPIU, ANIȘOARA

(Același decor, în plină dimineață. Pe canapea — așternutul lui Puiu, pus de cu seară, e neatins.)

OLIMPIU *(cocoțat pe scăunel, întoarce ceasul cu mare atenție)*: Așa! Am întors cucul! Asta e hrana lui de dimineață. Întorsul. *(Coboară.)* După cum dimineața hrana orătăniilor ie boabele de porumb. *(Se uită cu afecțiune la cuc.)*

ANIȘOARA *(privind și ea ceasul)*: Nu merge bine, unchiule. *(Își privește ceasul-brățară.)* La mine e opt jumătate, după Bărăție.

OLIMPIU: Fugi d-acolo cu flecușteṭul ăla, nepoată. Ce, ăla e ceasornic? Ceasornicul, ca să fie el adevărat ceasornic, trebuie să aibă cuc, ca să spuie cît e. Altmintrelea, e ca omul mut. Știe, da' nu poate să spuie... *(Un timp.)* Strînge așternutul, nepoată. N-o să stăm cu casa tabără pînă la prînz. *(Anișoara începe să strîngă.)* Dar unde-o fi stînd, dezmeticul, de ieri și pînă acum? Ce-o fi putut să facă toată noaptea în tîrg, ca să nu dea pe-acasă de loc? *(Un timp.)* Și nu vine nici Sache, să-mi spuie unde e și ce-a făcut toată noaptea...

ANIȘOARA: De unde poate să știe domnul Sache asta?

OLIMPIU: Cum să nu știe, de vreme ce l-am pus să-l urmărească peste tot și să vie să-mi spuie?

ANIȘOARA: Și dacă ar fi așa?

PUIU: Mi-ar părea foarte bine. Ia spune... Mai ții la mine? Un pic?

ANIȘOARA *(un surîs ușor)*: Poate...

PUIU: Nu e așa că n-ai uitat tu de tot cele trei luni cît am stat împreună aici, în casa asta, înainte de plecarea mea la Paris?

ANIȘOARA: Nu, n-am uitat nimic, Puiule.

PUIU: Nici eu. *(O privește ca și cum i s-ar fi luat brusc o ceață de pe ochi. E un alt Puiu, poate cel adevărat. Lîngă el, cu mîna ei într-a lui, Anișoara îl ascultă. În ochi i-au înflorit iriși albaștri.)* Uite!... Eu mai țiu minte. Plimbările noastre pe acolo, pe dealul Flămîndei... *(Arată cu mîna departe, peste grădină.)* Discuțiile noastre pe banca de mesteacăn, de colo, din grădină... *(Scurtează gestul și arată grădina.)* Ceasurile petrecute pe verandă, colo... *(Gestul mai scurt indică veranda.)* Nopțile petrecute alături și totuși despărțiți... Tu colo... *(Gestul micșorat arată odaia ei.)* Și eu dincoace... *(Același joc, spre odaia lui.)* Veselia noastră risipită peste tot... *(Gest circular, scurt.)* Cărțile citite împreună... *Madame Bovary*, pe care începusem să ți-o citesc cu voce tare... aici... *(arată canapeaua)* privirile noastre... *(Se apropie de ea.)* Prietenia noastră... *(Li se ating obrajii.)* Cea dintîi sărutare pe care mi-ai dat-o...

ANIȘOARA *(furată de amintiri)*: Colea... *(Un gest lilial spre fotoliul de lîngă el.)*

PUIU: Ții minte cum sforăia tata în noaptea aia?

ANIȘOARA: Și cum cînta privighetoarea în tufa de liliac din grădină?...

PUIU: Așa e, că era prin mai, ca-n poezia lui Macedonski... Ca și acuma...

ANIȘOARA *(se desprinde de lîngă el)*: Astăzi se împlinesc trei ani. E aniversarea. Vezi? Asta nu mai țineai minte.

PUIU: Niciodată n-am ținut minte datele. D-aia am și avut întotdeauna trei la istorie. *(Un timp.)* Și tu să nu-mi spui nimic pînă acuma?!

ANIȘOARA: Am văzut că ești atît de preocupat cu altele... *(Un timp.)* Noapte bună, Puiule...

PUIU: Pleci? *(Un timp.)* Noapte bună... *(Anişoara, ieşind, îi aruncă o bezea pe care Puiu n-o vede, fiindcă şi-a îngropat fruntea în palme. După o clipă, Anişoara reintră şi se opreşte în uşă. E gata să se arunce în braţele lui şi nu ştie ce să facă. Puiu, simţindu-i prezenţa în odaie, ridică capul şi o priveşte.)* Vrei să-mi spui ceva?

ANIŞOARA *(o luptă scurtă)*: Da. Am uitat să-ţi spun să stingi lumina cînd te culci. *(Iese, repede.)*

PUIU *(se ridică şi începe să-şi desfacă bagajele. Rînd pe rînd, scoate un aparat fotografic, pe care îl pune pe masă, apoi o pijama bleu, pe care o şi îmbracă. Scoate în cele din urmă un portret mare, într-o ramă brodată în motive româneşti)*: În sfîrşit! Iată-ne amîndoi... De două zile, de cînd am plecat, nu m-am uitat la tine, şi acum, ca să-ţi pot vorbi, trebuie să vorbesc singur. Dacă ai şti, Lolotte, cîte minciuni am spus pentru năsucul ăsta de franţuzoaică obraznică, numai ca să mă ţiu de cuvînt şi să-ţi trimit banii pe care ţi i-am făgăduit, ca să-ţi faci vilegiatura la Deauville — pînă la 14 iulie, cînd te aştept în odăiţa mea de pe Rue des Ecoles. Na... *(Sărută fotografia.)* Unde e tata, să mă vadă pupînd actriţe de varieteu pe fotoliul unde cugetă el la statute de ligi! *(Pune fotografia la loc, se aude o bătaie în poartă. Ascultă puţin. Bătaia se repetă mai tare. Iese pe verandă şi strigă:)* Cine e acolo?

O VOCE: Poşta! O telegramă! Daţi mai repede, că e orgentă...

PUIU *(iese în uşă)*: Poftim aici. Încet, să nu te împiedici de scară... *(Intră, urmat de factorul poştal.)*

SCENA 8

PUIU, FACTORUL

FACTORUL: Săru'mîna, domnişorule... *(Se descoperă.)* Am adus o telegramă orgentă. Iscăliţi dumneavoastră recipisa. *(Îi dă un creion ca să iscălească.)* Nu-l mai muiaţi dumneavoastră în gură, că l-am muiat eu. *(Puiu iscăleşte.)* Să nu vă supăraţi că v-am deranjat din somn

Anişoaro, şi mersi. Aşa şerbet, mai zic şi eu. Făcut din zmeură din Cîmpulung.

ANIŞOARA: N-am avut şerbet de zmeură, domnule Sache, şi ţi-am dat de vişine, că e proaspăt. *(Îşi ia tăviţa şi iese.)*

SACHE: Haiti! Şi l-am înghiţit pe tot. Să mă ai pe suflet, nene, dacă m-oi balona la stomac.

OLIMPIU: Spune, omule, istoria, că-mi pierd răbdarea. Ai luat şi dulceaţă, ai băut şi apă, ce mai vrei? Cafea n-am, ei, comèdia naibii!

SACHE: Stai să vezi. Ieri, cînd a ieşit băiatul de acasă, m-am luat după el, pîş, pîş, pînă-n centru. Acolo, în loc s-o ia în altă parte, o ia, nene, drept la cinematograf, la Digranda.

OLIMPIU *(interesat de povestire, s-a liniştit)*: Ei?

SACHE: Acu, bine ştii, la noi cinematograful nu umblă decît de două ori pe săptămînă: sîmbăta şi duminica. Ieri, marţi! Măi să fie al dracului, îmi zic eu, şi dau să intru după el, să văz şi eu, ce fel de cinematograf o mai fi ăla, marţea? La uşă, hop! mă opreşte, ăsta, Sicposian, armeanu dă ţine cinematografu. „Invitaţiunea, zice, că fără invitaţiune nu se poate intra în sală." „Da' ce e înăuntru?" mă mir eu, ca să-l prinz. Şi ce crezi că-mi spune că e înăuntru?

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Întrunire, nene. Întrunire, la care se intră numai cu invitaţiuni iscălite de fiu-tău, care a închiriat sala, pă cheltuiala lui, înadins, pentru treaba asta.

OLIMPIU: Ce tot spui, Sache? Te aud, te văd şi mi se pare că visez cu ochii deschişi.

SACHE *(manşeta)*: Nu mă ţine de la mînă, că mă-ncurc.

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Văzînd eu că nu e rost să mă lase Sicposian să intru prin bună înţelegere, ce era să fac? Am recurs, nene, la forţă. L-am forţat. L-am luat de piept, l-am tras deoparte într-un colţ...

OLIMPIU *(mimînd o pereche de palme)*: Şi dă-i...

SACHE: Şi dă-i două sute de lei... ca să mă lase să mă furişez la balcon. *(Olimpiu face un gest spre buzunar.)* Lasă, nene, că mi-i dai la urmă, cînd om încheia toate socotelile.

OLIMPIU: Oricum, eu crez că te-ai cam pripit. Cu oleacă de tocmeală, te lăsa armeanul și pă doi poli de parale. În sfîrșit. Ai dat, ducă-se. Zi-i mai departe, că te întrerupsei.

SACHE *(manșeta)*: Eeee! Și care va să zică, cum spusei, m-am urcat la balcon, de unde vedeam și auzeam tot ce se petrece jos în sală.

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Acu să te văd. Cine crezi dumneata că erau invitații la întrunire?

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Cînd ți-oi spune, rămîi încremenit. *(Într-adevăr, Olimpiu încremenește.)* Toți președinții, vicepreședinții și membrii ligilor noastre.

OLIMPIU *(s-a muiat)*: Sache! Zi, rogu-te, nepoatei să-mi dea un pahar cu apă, că mi s-a pus un nod în gît și nu mai poci să strig.

SACHE: Eu zic, nene, să iei și o dulceață. Zahărul face bine la cord, și de, ce să zic, mai am cîteva de spus!

OLIMPIU: Bine, bine. Dacă zici dumneata, spune-i să-mi dea și o linguriță de dulceață.

SACHE *(crapă ușa și strigă)*: Domnișoară Anișoaro! Te roagă Olimpiu să aduci, iute de tot, două pahare cu apă și două dulcețuri cu vîrf, da' să nu fie de vișine, că ne balonează la stomac. *(Își reia locul.)* Eee! Și care va să zică, cum spusei, toți ai noștri, nene, prote:s la întrunire. Cum i-a văzut pe toți în păr, fiul tău a declarat întrunirea deschisă și s-a pus să le ție un discurs.

OLIMPIU *(stins)*: Ce le-a spus, Sache?

SACHE: Păi, a început pîn a le spune că întrunirea asta e făcută din dorința dumitale, avînd a le aduce la cunoștință oareșcare chestiuni foarte urgente...

OLIMPIU: Îmi pică sîngele pe inimă. Taci oleacă, să mai răsuflu și să-mi viu în fire.

(Intră Anișoara, cu dulceața.)

SACHE: Ia bea oleacă de apșoară... *(îi dă la gură să soarbă)* Că-ți trece...

ANIȘOARA: Unchiule, dacă nu te simți bine, să chemăm doctorul...

OLIMPIU *(scuturînd din cap cu oroare)*: Nee...

ANIŞOARA: De ce l-ai pus să-l urmărească, unchiule?

OLIMPIU: Pentru că un părinte cu scaun la cap trebuie să știe tot ce face copilul lui. Crede că eu nu știu că de trei zile, de cînd a venit, umblă zănatic, prin tot tîrgul, după bani? N-a rămas bancă să nu-i toccască pragul. Acuma umblă pe la cămătari. A dat vorbă că plătește dobînzi ca beizadelele, cui i-o da bani cu împrumut. Cinci sute de mii de lei! *(Un timp.)* O jumătate de milion și mai bine. Aproape un milion în cap! Am avut eu însă grijă să iau măsuri ca să nu-i dea nimeni nici o santimă. Sache să trăiască! *(Pauză.)* Numai de nu i s-ar fi întîmplat vreo nenorocire! Cît e de sec, copilul ăsta e în stare să mi-o facă și p-asta.

ANIŞOARA: Dacă i s-ar fi întîmplat ceva, n-ar fi venit domnul Sache să-ți spuie?

OLIMPIU: Bine zici. Prin urmare tot ticălos e, dacă nu i s-a întîmplat nimic rău. *(Pauză mai mare.)* De multe ori, stau așa și mă gîndesc. Cui o fi semănînd copilul ăsta, așa de zevzec? Numai cu mătușă-sa, cu verișoara Adelaida, poate să semene.

ANIŞOARA: Puiu nu e băiat rău, unchiule, e muncitor, inteligent, învață carte.

OLIMPIU: Bine-bine, nu le-a luat el toate de la verișoara Adelaida. A mai luat și de la mine cîte ceva...

ANIŞOARA: Firește... *(Iese cu așternutul.)*

SCENA 2

OLIMPIU, SACHE, ANIŞOARA

SACHE *(urcă în vîrful picioarelor scările verandei. Are un aer important și misterios. Înainte de a intra, deși îl vede pe Olimpiu în scenă, cercetează încăperea, ca să vadă dacă e cineva înăuntru. Cînd observă că Olimpiu l-a văzut, își face mîna pîlnie și gîfîie):* Nene!... Nene! Ești singur?

OLIMPIU: Ei, bată-te, mă mai vezi cu cineva, de mă întrebi?

SACHE *(dîndu-i o mînă moale, ca de lăuză):* Saltare și frăție!

OLIMPIU: Bună, Sache. *(Nerăbdător:)* Ei?

SACHE *(grav):* Nene, știu tot.

OLIMPIU: Ei? *(Fiecare „ei" al lui Olimpiu are o intonație și o mimică proprie, gradată ascendent.)* Ia spune...

SACHE: Întîi și întîi, să-mi dai voie să șez, c-am venit într-o fugă și mi s-a iuțit astmul. *(Se așază, răsuflă greu, își scoate batista, se tamponează pe frunte, își suflă nasul în ea și apoi și-o pune în jurul gîtului.)* Pentru boala asta de astm, cea mai bună doctorie e să stai cu domiciliu în București. Și-ai să-ntrebi de ce. Fiindcă umbli șezînd, nene. *(Olimpiu se impacientează.)* Te duci la slujbă, iei tramvaiul; vii de la slujbă, tramvaiul la nas; te duci la o sendrofie, țîști! tramvaiul la scară; te duci la plimbare, te trage tramvaiele de mînecă, să te pui în ele; vii de la...

OLIMPIU: Lasă tramvaiele, Sache, că nu pentru ca să vorbim de ele te-așteptam cu ca pe un cireș copt. Ziseși că știi tot. Spune, ce știi? Unde e băiatul? Ce-a făcut de ieri și pînă acuma? Unde a stat?

SACHE: Stai să vezi, nene. Că nu e așa lesne cum crezi dumneata... *(Prevestitor:)* Are muscă iapa, neneeeee...

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Te-aș ruga, dacă nu e așa mare deranj, d-un pahar cu apă rece. Mi s-a tăiat glasul de tot, din alergătura asta.

OLIMPIU *(enervat, crapă ușa spre Anișoara și strigă)*: Nepoată! Adă repede un pahar cu apă rece...

SACHE: De vișine nu iau, că mă balonează la stomac.

OLIMPIU *(același joc)*: Și pune și un vîrf de linguriță de șerbet de zmeură... *(Lui Sache, răstit:)* Unde e băiatul?

SACHE *(luat de scurt)*: Unde e? E la chef la Digranda. Face chef în sala de cinematograf. *(Se uită la manșeta pe care își are însemnată ordinea de idei și, permanent, caută momentul ca să și-o poată consulta.)*

OLIMPIU *(parcă plesnit cu ceva în cap)*: La chef la Digranda? În sala unde joacă cinematograful?

SACHE: Nu te enerva, nene, d-acuma. Dacă te iuțești așa, numai pentru atîta lucru, ți-o spui cu părere de rău că te-amenință oleacă de dambla. *(Intră Anișoara. Scoate borcanul de dulceață din gura sobei și iese cu el. După o clipă, revine cu tăvița cu dulceață. Cît ia Sache dulceața, Olimpiu îl sfîșie cu privirea.)* Să trăiești, domnișoară

SACHE: Ce doctor? Dacă avem apă, nu ne mai trebuie nimic. *(Trece paharele cu apă în partea lui Olimpiu, apoi ia — iute — una din dulceți.)*

(Anișoara a ieșit.)

OLIMPIU *(bea tot paharul cu apă)*: Zi-i mai departe, că m-am mai liniștit un pic. Spune-mi de ce i-a chemat, ce le-a îndrugat, spune-mi tot, tot, din fir în păr!

SACHE: Din nenorocire, nene, n-am putut să mai auz nimic. Mi-a căzut bastonul din mînă taman cînd era mai interesant și m-am dat de gol că sînt acolo. Noroc că am putut să ies neobservat.

OLIMPIU: Da' și tu prost, bre omule, c-așa-mi vine să-ți zic. Să-ți cadă bastonul din mînă ca la ciungi. Ptiu!...

SACHE: Ce să mai vorbim degeaba? Am făcut-o, am făcut-o. Da' după ce m-a dat afară, crezi că m-am lăsat? Aș...

OLIMPIU *(i-a venit inima la loc)*: Ei?

SACHE: Nu m-am lăsat nici mort.

OLIMPIU: Ei?

SACHE: M-am învîrtit de colo pînă colo, împrejurul cinematografului, pînă la unsprezece ceasuri noaptea...

OLIMPIU: Au stat membrii noștri neculcați pînă la unsprezece noaptea?

SACHE: Unsprezece ceasuri n-ar fi nimic. Dar au stat toată noaptea, și dacă vrei să știi, și acuma sînt acolo, cu toții.

OLIMPIU: Dă-mi paharul cu apă, că înnebunesc. *(Îi dă paharul, și în timp ce Olimpiu soarbe din el, profită de ocazie și ia și a doua porție de dulceață.)*

SACHE *(văzînd că Olimpiu are de gînd să bea tot paharul pînă la fund, îl oprește, trăgîndu-l de mînă)*: Nu-l bea tot, că acuma vine partea cea mai grozavă! *(Manșeta.)* Nene, ce să te mai iau pe ocolite? Mai bine să-ți spui tot, dintr-o dată. *(Formidabil:)* Nene! Toate ligile noastre au fost desființate azi-noapte. *(Olimpiu a rămas cu paharul înlemnit în mînă.)* Acuma poci să-l bei tot. *(Îl ajută pe Olimpiu să bea.)*

OLIMPIU *(un timp, a prins oarecare puteri)*: Nu se poate una ca asta. Nu, nu, nu, nu poci să crez... nu e cu putință ca în cîteva ceasuri să strice un zevzec ceea ce am clădit eu într-o viață de om. Nu poci să crez, nu se poate!...

SACHE *(manșeta)*: Dacă vrei, jur... *(Privindu-l fix, fără intenția de a jura, în glumă.)* Să n-am parte de ce văd înaintea ochilor dacă te mint.

OLIMPIU: Da' de unde știi dumneata ce s-a petrecut între ei, de vreme ce n-ai fost acolo?

SACHE: Parcă numai eu știu! Tot tîrgul știe ce s-a întîmplat.

OLIMPIU: Dar ce s-a mai putut întîmpla? Spune odată, pentru Dumnezeu, tot ce știi, isprăvește, că mă ridic la ceruri, nu mai pot să rabd.

SACHE: Să vezi... *(Trece la manșeta cealaltă.)* Pe la zece, după ce s-a terminat cu discursurile, odată se ridică cortina, și numai ce apare pe scenă, mă rog, ca la teatru poți să zici, o masă întinsă, plină țăst cu toate bunătățile. Mezelărime... curcănime friptă, salate de bef, murături, purcelime la tavă, fiteșcare cu mușcata după ureche, brînzărime de toate națiile, de la telemea pîn' la d-a' cu viermi, în sfîrșit, ce să-ți mai spui, masă ca la palat cînd vine cavalerii lu Mihai Viteazu. „Înainte de plecare, să-mi faceți plăcerea să luăm o gustare împreună", zice fiu-tău de colo... 'oț! Membrii noștri înlemnise cu ochii pă scenă. C-o fi, c-o păți, cîr, mîr, dă colea pînă colea, că dacă iei dumneata întîi iau și eu p-ormă, că o dată la viața omului nu se face gaură în cer, una-alta, ce să-ți spui, nene, nici n-au așteptat să le mai zică o dată, și s-au pus cu toții la masă. Întîi și întîi le-a dat țuică.

OLIMPIU: Îndură-te, Doamne, și omoară-mă de subit, să nu mai auz...

SACHE: P-ormă, mîncăruri. Mînca membrii noștri, nene, de parcă ieșise din spital. După aia, vin. Întîi alb, p-ormă negru. După vin, pun-te pe fripturi. La urmă, după ce i-a tăvălit prin brînzeturi și prin plăcinte, a început să bubuie șampania, de și-a făcut și membrii noștri o idee de cum trebuie să fi fost artileria la Verdun. În sfîrșit, ce mai tura-vura, pe la unu noaptea a venit și lăutari. Pantilică cu tarafu. Și dă-i cîntece... cuplete de la Tănase... și dă-i joc... ca la cumetrie... Și cine crezi dumneata că juca ăl mai abitir, în fruntea sîrbii? Arsenescu-Șchiopu, președintele Ligii contra dansului.

OLIMPIU *(nu mai poate)*: Oprește-te oleacă, Sache, și zi-i, rogu-te, să mai aducă un pahar cu apă. *(Privind far-*

furioarele:) Dulceață nu mai iau, că văz că nu mi-a priit...

SACHE: Lasă, nene, c-aduc eu. Ce s-o mai deranjăm pe domnișoara Anișoara pentru un fleac de apă? *(Iese pe ușa de serviciu și revine c-o doniță cu apă. Ia apă cu paharul din doniță, ținîndu-l grațios de buză, ca să nu-și bage prea mult degetele înăuntru.)* Am adus mai multă, să fie...

(Olimpiu bea avid.)

OLIMPIU: Spune, Sache, nu mă cruța, spune tot...

SACHE *(manșeta)*: Ce să-ți mai spui? Într-un cuvînt, a fost o grozăvie... Adineauri, pe la șapte, cînd m-am dus să văz cu ochii mei, am rămas încremenit de ce-am văzut.

OLIMPIU: Ei?

SACHE: Istrătescu, președintele Ligii contra alcoolismului, e beat mort. Nici nu mai știe cum îl cheamă. Și nu numai atît. Dar de azi-noapte, de la trei, se jură că-și vinde magazinul de lumînări, cumpără vie și deschide în centru bodegă cu vinuri proprii... *(Olimpiu înghite repede un gît cu apă. Așa va face pînă la sfîrșit, după fiecare „lovitură" nouă.)* Cartojan, de la Nefumători, pufuie cu trabucu și se laudă că deschide și el simigerie din colacii de fum pă care-i face, de toate mărimile, de la d-ăi de mocinici, pînă la d-ăi cu susan. Nestorescu, de la Prostituție, a declarat că azi se duce la Primărie și se cunună cu slujnica din casă, cu care de fapt, zicea el, întreține de trei ani de zile relațiuni de concubinaj. Nae Văraru, de la Vegetarieni, a mîncat trei porții de sarmale de porc și — culmea — a luat, nene, *picarbonat* de sodă, în fața tuturor. Iar Paveliu, președintele Ligii drept-credincioșilor cîmpulungeni, care clădește acuma, pe cheltuiala lui, biserica din Tabaci, s-a jurat pă dumnezeii mă-si că pune s-o dărîme și face cafenea din cărămizi.

OLIMPIU *(duce paharul la gură, dar nu mai poate să bea)*: Sache, stropește-mă c-oleacă de apă, că nu mai pot să beau... M-am umflat de tot, și dacă mai beau un strop mă-nec...

SACHE *(îl stropește cu apă, muindu-și degetele în doniță)*: Stai să te frec nițeluș pe tîmple, că frecatul e sfînt la dam-

bla... *(Începe să-l fricționeze. În timpul acestei operații, aplecîndu-se asupra feței lui Olimpiu, îi suflă fără să vrea în gură.)*

OLIMPIU *(sare ars)*: Sache, ia dă-te mai aproape de mine... *(Sache se ferește.)* Mai aproape... *(Același joc.)* Uită-te bine la mine. Sache, ai ochii roșii! Ești nedormit? N-ai dormit azi-noapte?

SACHE: Păi, cum crezi dumneata c-am putut da geană de geană, cînd îi știam pe toți ai noștri la întrunire? Ce, eu n-am suflet în mine?

OLIMPIU: Ia mai suflă-mi o dată, rogu-te, nu te feri. Nu sufla-năuntru, Sache!... *(Sache îi suflă în gură cît poate el mai delicat.)* Sache... miroși a vin, Sache... Ai băut vin, Sache...

SACHE: Cine știe, poate unde am stat nițel, acu' de dimineață, între ei, la chef, să fi prins cumva vreun pic de șmac. Altminteri nu-mi explic.

OLIMPIU *(amenințător)*: Ia mai suflă o dată.

SACHE *(suflă grațios, de parcă îl sărută)*.

OLIMPIU: Ai băut și tutun? *(E indignat din cale-afară și, treptat, îl cuprinde furia.)* Piei din fața mea, trădătorule... M-am luminat acuma. Ai fost la chef cu toți ticăloșii ăilalți. D-aia le știi atît de bine toate cîte s-au petrecut? *(Alt timp.)* Care va să zică, m-ați trădat cu toții? M-ați lăsat singur? Mi-ați distrus ligile cu purtarea voastră? Ei bine, fie și așa. Am să le fondez din nou, fără nici un membru. Modific statutele, le votez singur, și gata!

SACHE: Nene, dă-mi voie un lucru. Nu m-ai pus dumneata să mă țiu după băiat? Ce vrei să fac? A trebuit să mă duc, să răspunz la invitațiune.

OLIMPIU: Ai avut invitațiune? Prin urmare, cestiunea cu ăle două sute de lei date lui Sicposian ca să te lase să intri a fost minciună sfruntată, ca după ce-ți bați joc de mine să-mi mai iei și banii pe deasupra? Bravo, Sache! Halal de prieteșug! Să-ți fie rușine obrazului...

SACHE: Nene, nu sînt vinovat. Băiatul...

OLIMPIU: Știu cu că el e capul tuturor răutăților. Ah! Dar fapta asta n-o lăs fără plată. Am să i-o plătesc cu vîrf și îndesat. *(Îl privește cu dispreț.)* Mă miram eu de ce-ți era așa de sete, de mi-ai băut un hîrdău

de apă și mi-ai mîncat un borcan de dulceață! Îți ardeau mațele de băutură!...

SACHE: Să mă bată Dumnezeu dacă...

OLIMPIU *(tranșant)*: De prisos orice mi-ai spune. Am încheiat amîndoi toate socotelile. Lipsește din fața mea, alcoolicule de băutură...

SACHE: Nene, dă-mi voie să-ți explic...

OLIMPIU: Să nu-mi explici nimic. M-ați lăsat singur, să vă fie de bine. O să rămîi singur. *(Un pas spre Sache.)* Am rămas singur. *(Alt pas.)* Sînt singur. *(Încă un pas.)* Nu v-ați găsit omul. Și fiindcă copilul meu a voit să mă lovească în tot ce am cu mai de preț, în ligi, și să-și bată joc de mine, o să-i plătesc cu aceeași măsură. O să-mi bat eu joc de el. Satisfacțiunea asta n-o să i-o dau... *(Încet, un pas spre Sache.)* Și dumneata, ieși pînă nu-mi ies eu din ale mele. *(Sache, ieșind, se încrucișează în pridvor cu Adelaida, care intră.)* De necrezut! *(Se plimbă și zice de zece ori și pe zece tonuri: „de necrezut".)*

ADELAIDA *(intrînd)*: Ce e de necrezut, șefule? *(Un moment, Olimpiu are intenția s-o sfîșie. Se stăpînește însă, iluminat de un gînd cu care încă luptă.)*

SCENA 3

ADELAIDA, OLIMPIU

OLIMPIU *(o privește lung. Are o idee)*: Verișoară, aș vrea să te rog să-mi faci un bine.

ADELAIDA: Taci, frate. Pînă acum ziceai că...

OLIMPIU: Să lăsăm, verișoară, ce-am zis pînă acuma și unul, și altul. Să ștergem cu buretele.

ADELAIDA: Ce vrei de la mine?

OLIMPIU *(din ce în ce mai încurcat)*: Îți spusei. Vreau să te rog să-mi faci un mare bine. Să mă ajuți, mă-nțelegi dumneata, să ies cu fața curată dintr-o mare încurcătură... Uite, nu știu cum să-ți spui ca să mă subînțelegi mai bine. Aș vrea să-i dau, mă-nțelegi dumneata, lui fiu-meu o lecțiune pe care s-o ție minte toată viața. De ieri de cînd n-a venit acasă, am aflat că șade și

benchetuiește, în necazul meu, c-o ceată de nemernici. Ca pedeapsă pentru fapta asta, vreau, cînd s-o întoarce acasă, să mă găsească și pe mine benchetuind. Să crează că și eu de-ascară și pînă acum n-am făcut decît treaba asta.

ADELAIDA *(uluită):* Da' ce-ți veni, soro?

OLIMPIU: Am eu socotelile mele.

ADELAIDA: Dar nu văd ce nevoie ai de mine.

OLIMPIU: Să-ți spui, verișoară. Dacă aș face singur treaba asta, nici băiatul, nici nimeni nu m-ar crede c-am fost în stare s-o fac din capul meu. Pe cîtă vreme, dacă ești și dumneata amestecată, lesne poate să creadă că dumneata m-ai fi pus la cale, că m-ai răsucit pe dește...

ADELAIDA: Dar ce sînt eu? Corupătoare de minori bătrîni?

OLIMPIU: Numai dumneata ai fi în stare să mă faci pe mine în stare să-mi calc în picioare principiile mele...

ADELAIDA: Și de ce, mă rog, tocmai eu?

OLIMPIU: Fiindcă dumneata ești cea mai stricată persoană din familie și totodată cea mai deșteaptă.

ADELAIDA *(se gîndește):* În sfîrșit! Recunoști. Na, pupă mîna și zi pardon!

OLIMPIU: Nu-mi stă în caracter să pup mîna decît la fețe bisericești.

ADELAIDA *(o privire circulară):* Eeee! Unde să punem noi masa?

OLIMPIU: Ce masă, rogu-te?

ADELAIDA: Masa la care ți-ai călcat statutele, la care am făcut chef de-aseară și pînă acuma! Doar n-oi fi vrînd să creadă că am făcut chef de-a-n picioarele, ca birjarii. Trebuie să așezăm o masă, care să semene a masă de chef. Ai tot ce trebuie? Vin, tutun, sifon?

OLIMPIU: De unde să am? Da' dacă zici dumneata c-așa trebuie să facem, să trimitem pe Zinca fuga, în tîrg, să ne ia o litră de vin, un pac de tutun și un sifon mic...

ADELAIDA: Cum o să faci chef, domnule, c-o litră de vin? Ce, vrei să fim ridicoli?

OLIMPIU: Păi de vreme ce nu facem lucru de-adevărat, eu zic că ne-ajunge...

ADELAIDA: Să nu zici nimic, și să faci ce zic eu. *(Se gîndește cu un deget, grav, pe buze.)* Așa. Va să zică masa o punem în odaia ta...

OLIMPIU: În odaia mea? Mai bine s-o punem aici, că în iatacul meu e prea de tot...

ADELAIDA: E mai intim, nu pricepi? *(Şi-a făcut complet planul.)* Du-te imediat la cămară şi adă tot ce găseşti ca lucru de mîncare, tot ce ai. Trimite apoi la colţ să ia trei sticle de vin alb, bun, şi una de vin negru, înfundat.

OLIMPIU: Negru la ce ne mai trebuie dacă luăm d-ăl alb?

ADELAIDA: Ca să pătăm faţa de masă, domnule... şi nu mă mai enerva cu atîtea întrebări. Nu vezi că-mi crapă inima de treabă? *(Un timp.)* Sticle goale ai?

OLIMPIU: Am prin pivniţă vreo cîteva... de alea de pui bulion în ele.

ADELAIDA: Să le speli bine şi să le aduci sus. Pînă mă duc eu să mă schimb, să fie totul gata... Aoleu, uitasem... Să tai şi vreo cincizeci de trandafiri, să-i împrăştiem pe masă şi prin odaie... ca pe vremea romanilor...

OLIMPIU: A! Stai! Dacă e nevoie şi de flori, am cu ceva şi mai bun. Mi-a rămas în pod, de la cineva care nu i-am trimis-o, că nu merita, o coroană de mort, de toată frumuseţea... Vrei s-o aduc s-o punem ca decoraţie?

ADELAIDA: Coroane de mort într-un interior de chef? Olimpiule, nu te mai recunosc... ai nişte idei... ca Casanova, soro, nici mai mult, nici mai puţin...

OLIMPIU: Cine e persoana în cestiune?

ADELAIDA: Un tip din istorie, nu-l ştii tu. Ah! Ferice de cine a trăit pe vremea lui... *(O clipă visează.)* În cinci minute să fie adus tot, că eu sînt gata. *(Iese.)*

(Olimpiu rămîne puţin pe gînduri; în sufletul lui de om cu scaun la cap se dă o luptă scurtă. În acelaşi moment intră Anişoara, din odaia ei.)

SCENA 4

OLIMPIU, ANIŞOARA

OLIMPIU: Da' unde pleci, nepoată?

ANIŞOARA: Pînă la biserică, unchiule... să dau o leturghie.

OLIMPIU: Bine, nepoată... da' nu zăbovi mult...

ANIȘOARA: Mă-ntorc numaidecît.

OLIMPIU *(a reflectat la ceva)*: Și aprinde, rogu-te, o lumînare și pentru mine. Da' să fie mai măricică. D-a de patru lei...

ANIȘOARA: Da, unchiule... *(Ies amîndoi — ea prin fund, el spre bucătărie.)*

SCENA 5

ADELAIDA, OLIMPIU, ZINCA

(Scena rămîne goală un timp. Apoi Adelaida iese din odaia ei, îmbrăcată într-un capot tineresc, îndeajuns de ridicol și destul de decoltat. Are în mînă o față de masă. Toată scena se petrece extrem de repede.)

ADELAIDA *(trecînd spre iatacul lui Olimpiu)*: Păcat de fața asta de masă, că e de olandă și trebuie s-o pătez cu vin... *(Intră în iatac și după o clipă iese. Dinspre cămară intră Olimpiu, ducînd pe brațe un vraf întreg de farfurii și de crătiți.)* Ce-ai adus acolo?

OLIMPIU: Iahnie de fasole rece, vinete tocate, iofca... Nici la chefurile adevărate nu crez să se mănînce asemenea mîncări grele și toate deodată...

ADELAIDA: Bine, bine... du-le la masă... *(Trece în odaia ei, Olimpiu intră la el, și după puțin iese. În același moment, Adelaida intră din odaia ei cu paharele în mînă.)*

OLIMPIU: Da' ce faci cu atîtea pahare, verișoară?

ADELAIDA: Patru le spargem, și din două bem... *(Intră în iatac, Olimpiu iese. După o clipă, Adelaida revine în scenă, și Olimpiu apare de la bucătărie, cu o mulțime de sticle goale în brațe.)*

OLIMPIU: Am adus și sticle goale... *(Le miroase.)* În asta a fost creolină, asta e de gaz... asta e a pentru analize...

ADELAIDA: Nu e nimic, pune-le acolo, că tot nu bem din ele... *(Același joc. Olimpiu intră în iatac, și după puțin se întoarce iarăși în scenă, cu un mănunchi de trandafiri. Intră și Adelaida din odaia ei, cu un fel de castron în mînă.)* N-ai un vas de flori în toată casa asta. Dă-i încoace, să-i pui aici... în castronul de sfeștanie...

(Îi ia trandafirii din mînă și intră, urmată de Olimpiu, în iatac. Ușa rămîne deschisă, astfel că amîndoi se aud vorbind dinăuntru:) Sticlele goale bagă-le sub masă... Nu așa... culcate, domle, în dezordine...

(Se aude zgomot de pahare sparte.)

OLIMPIU: Păcat de bunătate de pahare... De ce le spargi, verișoară?

ADELAIDA: Ca să creez atmosfera... *(Ies amîndoi din iatac și intră în scenă.)*

OLIMPIU: O să ne tăiem deștele în cioburi, o să vezi...

ADELAIDA: Ce știi tu? *(Oftează și-și dă ochii peste cap.)* La chefurile adevărate se mănîncă și sticlă pisată.

OLIMPIU *(privindu-și din ușă iatacul)*: Trăii s-o mai văz și p-asta. *(Adelaidei:)* Toate ca toate, verișoară. Am făcut tot ce mi-ai zis... acuma te rog și eu să faci un lucru pentru mine.

ADELAIDA: Ce dorești?

OLIMPIU: Pune-ți, rogu-te, un pardesiu pe dumneata. Prea e de tot jantilbocu ăla de l-ai îmbrăcat...

ADELAIDA: Habar n-ai tu de botanică la femei. Haide... haide... *(Îl împinge în iatac.)*

(Vine Zinca, cu sticlele și sifoanele în mînă. Cînd să intre în iatac, se oprește în prag și se crucește.)

ZINCA *(se închină)*: Doamne-Dumnezeule, de n-aș fi cu clondirele astea în brațe aș face și mătănii, zău... *(Intră în iatac, Adelaida trece în odaia ei. Zinca iese repede și fuge pe ușa de serviciu.)* A-nnebunit unchiașul... *(O clipă Adelaida iese din odaia ei, cu o țigară aprinsă în gură, traversează scena legănîndu-se ca o rață leșească și intră în iatac cîntînd fals:)* „Zbori ca vîntul, troică dragă, peste cîmpul înghețat".

(În aceeași clipă apare în fund Puiu. Intrigat, se ia după ea. Cînd ajunge în ușa iatacului, rămîne tîmpit.)

PUIU: Vampirul din Düsseldorf... *(Ezită o clipă, apoi se duce la masă, ia aparatul fotografic, revine în ușă și, „țac", trage o poză. Totul s-a petrecut într-o secundă.)* Mersi. *(Pleacă repede, se împiedică de un scaun și face zgomot; imediat intră din iatac Olimpiu.)*

OLIMPIU: Ai sosit, amice? Stai nițel, rogu-te, că viu numaidecît. *(Reintră în iatac și iese imediat cu o țigară aprinsă în gură.)* Stai nițel, c-avem de vorbit...

SCENA 6

PUIU, OLIMPIU

PUIU: Lasă pe altă dată. Acuma văd că ești foarte ocupat...

OLIMPIU: Mă privește...

PUIU: Mă rog... *(Un timp. Îl consideră:)* Nu știam că în lipsa mea din țară ai făcut astfel de progrese... Felicitările mele... Vin, tutun, flori...

OLIMPIU *(pe același ton):* Da, da, da... vin, tutun, flori, salată de vinete... iofca.

PUIU: Chef în toată puterea cuvîntului.

OLIMPIU *(țanțoș):* Da! Chef în toată puterea cuvîntului. Și ce poftești, rogu-te? *Keskevu?*

PUIU: Eu? Nu poftesc nimic. Constat, atîta tot. *(Observîndu-i țigara:)* Vrei s-aprinzi?

OLIMPIU: Crezi că mi-e frică de cineva s-aprinz? Sigur c-aprinz, de vreme ce m-am dat la tutun... *(Se apleacă spre bricheta lui Puiu.)*

PUIU: Întîi de toate, fă-mi plăcerea și întoarce țigara. Ai pus-o de-a-ndaratelea...

(Olimpiu întoarce țigara și-o aprinde, trage un fum, se strîmbă tot și o aruncă cît colo.)

OLIMPIU *(confidențial, țigării):* De capu-ți! *(Strănută.)*

PUIU: Noroc...

OLIMPIU *(își reface aerul lui important):* Aș putea și eu să știu de unde vii la ora asta acasă?

PUIU *(un surîs):* Am fost la denie...

OLIMPIU: Da? Și ce fel de denie o fi asta, la două luni după sfintele Paști?

PUIU: Poftim de vezi. *(Îi prezintă pulpanele hainei.)*

OLIMPIU *(se uită):* Ce va să zică asta?

PUIU: Ceară! Pete de ceară! Numai la denie se poate pica cineva cu ceară în halul ăsta. La denie sau la hotelurile din Cîmpulung.

OLIMPIU: N-are nici un amestec una cu alta...

PUIU: Ba are, pentru că, dormind la hotel, m-am picat cu ceară ca la denie. La unu se stinge lumina electrică și-a trebuit să citesc toată noaptea la lumînare...

OLIMPIU *(tare pe piață):* Ziiii, azi-noapte ai dormit la hotel, da?

PUIU: Firește... Doar nu era să dorm pe stradă... Aseară, cînd am venit acasă, ai binevoit să-mi închizi toate ușile, și-atunci... ce era să fac? m-am supus, fără cîrtire, regulelor dumitale de viață, și m-am dus să mă culc la hotel...

OLIMPIU: Cum nu ți se usucă limba în gură, mă băiete, cînd minți cu atîta neobrăzare? Știu eu otelul la care ai dormit... și știu și de ce... Într-un cuvînt, știu tot ce-ai făcut de-aseară și pînă acuma... Nu mai încerca să mă legi pe mine la gard, că nu se prinde.

PUIU *(tace)*.

OLIMPIU *(își aduce aminte că nu trebuie să arate că l-a costat fapta lui Puiu):* Dar, după cum vezi, ai cui semăna de-ai ieșit așa de chefliu... Nici eu nu mi-am pierdut timpul degeaba, și ce naște din pisică e știut că șoareci mănîncă...

PUIU: Văd și eu că nu ți-ai pierdut timpul de pomană. Te-ai ținut strict de litera statutelor...

OLIMPIU *(asta aștepta, ca să-i dea lovitura de grație):* În statutele fiteșcăreia din ligile noastre e un articol în care scrie, limpede, că fitece membru, o dată pe an, are voie să le calce și să facă tot ce poftește... să bea... să fumeze... să joace... să se-nsoare... *(Privindu-l cu mare satisfacție și încîntare de sine:)* Cestiunea asta, mi se pare, n-ai știut-o cînd ai făcut invitațiunile la întrunirea de la Digranda. *(Surîde superior.)*

PUIU *(afectînd o mare surprindere, deși e puțin contrariat de cele auzite):* Habar n-am de cele ce-mi spui... Cît privește articolul cu pricina, nu pot să fiu decît mulțumit că datorită lui, măcar o dată într-un an, ți-ai mai ieșit și dumneata din statute și te văd vesel și bine dispus...

OLIMPIU *(sinistru):* Îmi vine să joc, de vesel ce sînt. *(Cu poantă:)* Ca Arsenescu-Șchiopu cînd ați adus lăutarii...

PUIU *(acelaşi joc)*: Îţi repet pentru ultima dată că azi-noapte am dormit la hotel şi că nici măcar nu ştiu cine e domnul Arsenescu!

OLIMPIU *(văzînd aerul serios al lui Puiu, începe să îngheţe)*: Măi băiete...! Nu mă mai fierbe şi tu... Ai fost sau n-ai fost azi-noapte la Digranda? Spune-mi neted...

PUIU: Ai cuvîntul meu de onoare că de la unsprezece, cînd am plecat de aici, şi pînă acuma, n-am ieşit din hotel. Am dormit buştean în camera numărul şapte... Stai... îţi voi dovedi imediat. *(Se caută în buzunar şi scoate o hîrtie.)* Poftim...

OLIMPIU *(îşi pune ochelarii)*: Ce e asta?

PUIU: Citeşte şi vezi... *(Olimpiu citeşte.)* E buletinul pe care orice client îl face cînd ia o cameră la hotel... Aşa e? Camera numărul şapte? *(Olimpiu parcă începe să se convingă şi să se descompuie la figură.)* Nici acuma nu eşti convins? Ţi-am arătat petele de spermanţet de la lumînare, ţi-am arătat buletinul...

OLIMPIU: Nu-mi vine să crez...

PUIU: Nu crezi? Ei bine, am să-ţi dau cea mai zdrobitoare dovadă că azi-noapte am dormit la hotel... Contul e neplătit, îl plăteşti tu... *(I-l dă.)*

OLIMPIU *(zăpăcit)*: Cum, adică să mă fi minţit pe mine Sache?

PUIU: Dar ce ţi-a spus domnul Sache?

OLIMPIU *(luînd o hotărîre bruscă şi mare)*: Ce mi-a spus, ce nu mi-a spus, dacă m-a minţit cu-adevărat, să mă bată Dumnezeu — na, că zic vorbă mare — dacă nu-mi spăl mîinele în sîngele lui, eu, care n-am omorît o muscă în viaţa mea. Am să-l caut în tot tîrgul şi am să-l aduc aici, ca să-l pui de faţă. Mă duc şi la Digranda, mă duc şi la otel, mă duc peste tot, ca să aflu odată adevărul, să văz cu ochii mei şi să auz cu urechile mele, că înnebunesc... înnebunesc! *(Trece ca o vijelie în odaia lui, apoi iese cu pălăria pe ceafă şi cu umbrela în mînă.)*

ADELAIDA *(intră după Olimpiu, îngreţoşată toată)*: Phiu! Dar tîmpită idee a avut, dragă, cu lecţia asta de dimineaţă. Am mîncat toată salata de vinete, pe stomacul gol, şi acuma mi s-a făcut rău de mor...

PUIU: Ce lecţie?...

ADELAIDA: Ți-aș explica eu, dar mi-e greață din vinetele alea și nu mai pot să stau de conversație. Mă duc să mă lungesc puțin în odaia mea, cu fața în sus... *(Iese.)*

SCENA 7

PUIU, ANIȘOARA

ANIȘOARA *(intră din fund):* Ce-ai făcut azi-noapte?
PUIU: Mi-am aranjat situația.
ANIȘOARA: În ce fel? Ai găsit banii?
PUIU: Aș! În tot orașul ăsta de imbecili nu s-a găsit nici unul care să aibă curajul să mi-i dea. Un oraș de lași! Am căutat peste tot. La bănci, la văduve, la minori, la particulari, la negustori, degeaba! E un singur ovrei în tot orașul, și nici ăla n-a vrut să-mi dea... Probabil că s-a botezat în lipsa mea... Și atunci, am pus și eu bazele unei ligi... Liga pentru desființarea ligilor... O vastă organizație, compusă dintr-un magnet, eu, și dintr-un grăunte de pilitură de fier, Sache...
ANIȘOARA: Ce i-ai făcut?
PUIU: Nimic... L-am atras spre mine, conform legii gravității.
ANIȘOARA: Doamne! Ce-o să zică unchiul cînd o afla? Omul lui de încredere!
PUIU: Tata știe... De aia, în acest moment, îl și caută prin oraș. Vrea să-l omoare...
ANIȘOARA: Unchiul?
PUIU: Da. E absolut hotărît să-l omoare. De altminteri și-a luat și umbrela. Nu mai e, prin urmare, nici o șansă de scăpare...
ANIȘOARA: Și pentru ce-ai făcut asta?
PUIU: Pentru ce? Dar tu nu înțelegi că eu am nevoie de un tată adevărat, nu de un președinte de ligi ridicole? De un tată pe care în calitatea mea de fiu să pot să-l supăr, să-l duc cu zăhărelul, să-i cer ce vreau? De un tată cum are toată lumea, în fața căruia, în definitiv, la vîrsta mea, să pot să fumez o țigară fără să risc să mă dezmoștenească... Uite, îți garantez că dacă eu, în loc să fiu copilul lui, aș fi o ligă, aș avea imediat cei cinci sute de mii de lei pentru care îmi

bat capul de cînd am venit. Şi nici măcar nu mi i-ar trece în registrul meu de cheltuieli personale. Mi i-ar dona... Cînd a murit mama era preşedinte numai la trei ligi, acum e la peste douăzeci...

ANIŞOARA: Exagerezi... E numai la unsprezece.

PUIU: Mai bine zis, a fost, că s-au dus dracului toate...

ANIŞOARA: Cum s-au dus dracului?

PUIU: Uite aşa... Phuuui! *Învîrtindu-se.* Aveam să-i plătesc tatei o datorie veche... Acum a venit timpul să i-o achit. Omul ăsta mi-a dat mie cîndva viaţa... De aceea, vreau să-l învăţ cum se trăieşte...

ANIŞOARA: Uiţi, Puiule, că e tatăl tău şi prin urmare...

PUIU: Tata, tatăl meu? Ei aş! Tata e tată de ligi, dragă, nu e tată de copii. Surorile astea vitrege m-au scos pe mine din inima lui. De-aia le-am apucat şi eu de cozi şi le-am dat afară din casă. Ca să-mi reintru în drepturi. Şi fiindcă ele m-au lăsat orfan, sînt obligat să-mi fac acum un tată proaspăt, nou, modern, ultimul jurnal. De altminteri am şi început să mi-l fac...

ANIŞOARA: Văd... Ai început să-l superi...

PUIU: Ei, ce vrei? Astea sînt durerile facerii.

ANIŞOARA: Şi ce i-ai făcut?

PUIU: Eu nimic. Niciodată n-am fost în termeni mai buni ca astăzi... Sache l-a înfuriat niţel... *(Apare Sache pe verandă.)* Uite-l pe d-l Sache... Vorbeşti de lup şi lupu-i la uşă... Lasă-mă un moment cu el...

ANIŞOARA: Ce mutră are... *(Priveşte pe Sache.)*

PUIU: De condamnat la moarte! De altminteri am să-i comunic imediat sentinţa. *(Anişoara iese.)*

SCENA 8

PUIU, SACHE

SACHE *(e descompus, nu dă bună ziua şi se aşază cu pălăria în cap pe un scaun)*: Ce mi-ai făcut, domnule Puiu? Olimpiu umblă turbat după mine să mă caute prin tîrg. Auzi, cică a luat şi birje ca să mă găsească mai iute. De 30 de ani de cînd îl cunosc nu l-am pomenit luînd birje. *(Un timp.)* De ce m-ai pus şi m-ai învă-

țat să mint? Nu e păcat să stric un prieteșug de-o viață întreagă pentru 5.000 de lei? Și am prăpădit, pe deasupra, și bunătate de manșete ca să scriu pe ele tot ce m-ai învățat să spui... *(Scoate manșetele.)* Poftim! Ia-le, că nu mai am ce face cu ele. Și mă arde pe gît vinul ăla pe care m-ai pus să-l beau de dimineață și țigarea de tutun pe care mi-ai dat-o s-o fumez... *(un timp; cu glasul stins:)* Dacă nu e prea mare deranj te-aș ruga de-un pahar cu apă rece.

PUIU *(crapă ușa spre bucătărie)*: Mamă Zinco, adu, te rog, un pahar cu apă rece...

SACHE *(și mai stins)*: Și-o dulceață, dacă nu e cu supărare... da' să nu fie de vișine, că mă balonează la stomac...

PUIU: Și o dulceață, mamă Zinco. *(Vine lîngă Sache.)* Domle Sache... te rog să n-ai nici o grijă, că nu ți se întîmplă nimic. Îmi iau eu toată răspunderea.

SACHE: În orice caz, am venit la dumneata ca să-ți dau îndărăt cele cinci mii de lei pe care mi le-ai dat. Vreau să mi se ia o greutate de pe inimă... Cel puțin dacă l-am vîndut pe Olimpiu, să știu că l-am vîndut gratis, fără să iau o santimă...

PUIU: Vai de mine, domnule Sache, te rog să păstrezi banii, că mă jignești. Ce, eu ți i-am dat ca să te cumpăr? Se poate, dumneata, om inteligent, să crezi una ca asta? Păstrează-i, că mă supăr...

SACHE: Și eu mă supăr dacă nu-i iei îndărăt. *(Se caută în buzunar.)* Uite, cinci mii de lei mi-ai dat, cinci îți dau. *(Scoate o poliță.)* Nu vreau să m-ating de ei. Poftim, te rog să-i iei...

PUIU: Domnule Sache, fă-mi te rog plăcerea și ține-i. Dă-i la săraci dacă vrei, dar ține-i... De ce să nu faci o faptă bună dacă ai ocazia? *(Puiu îi vîră cu sila polița în buzunar.)*

SACHE: Bine, îi iau, cu condiția, însă, ca să-i dau la săraci... *(Scoate iarăși polița.)* Te-aș ruga însă să fii bun și să-i scoți dumneata de la bancă, că eu am fost adineauri, și mie n-a vrut să-mi primească polița. Zicea ăia că nu e în regulă, fiindcă n-are gir.

(Intră Zinca cu dulceața.)

PUIU: Bine că mi-ai spus, domnule Sache, lasă că ți-o încasez eu imediat.

(Sache a luat dulceața. Zinca iese.)

SACHE: Pricopsit aliment și dulceața asta. Unge, mă rog, organismul omului cum unge păcura șurupurile mașinilor... *(se ridică)*. Atunci, domnule Puiu, mai dau eu p-aici pentru afacerea cu polița, cînd s-o mai liniști oleacă apele... Deocamdată, pînă aranjezi dumneata cu Olimpiu, m-am gîndit să mă repez vreo două zile pînă la Pitești.

PUIU: Da, da. Foarte bine te-ai gîndit. Ai putea să pleci chiar acuma cu trenul de dimineață că mai ai timp...

SACHE: Nu știu, domle Puiu, unde o să mai ajungem noi pensionarii cu criza asta. De trei luni de zile n-am văzut pensia în ochi... Uite acuma, cu plecatul ăsta la Pitești. E lesne de plecat, dar are și trenul regulile lui. Cere bilet, și biletul cere bani și statul se scarpină în cap și te amînă cu pensioara...

PUIU: Dar cum îți închipui c-am să te las să-ți plătești dumneata trenul! Voiajul ăsta îl faci din cauza mea, nu de gustul dumitale... așa că... Să-mi dai voie să suport eu cheltuielile de transport... O mie de lei îți ajunge?

SACHE: P-ăștia, vezi, îi primesc că n-am ce mă face. Însă cu o condițiune. Să nu fie de danie. Să mi-i socotești despăgubire pentru perechea de manșete pe care le-am stricat în exercițiul funcțiunii.

PUIU: Perfect... S-a făcut... *(Se caută în portofel, apoi în toate buzunarele la rînd, cu mare discernămînt, deși știe că n-are nici un ban.)* Numai că... mi se pare că n-am schimbat... *(Grav și convins.)* Da, n-am schimbat! *(Degajat.)* N-am la mine decît o hîrtie de 5.000 lei.

SACHE *(suav)*: Nu face nimic, umblă și aia... Unde pui că nici n-am văzut pînă acum hîrtiile astea. Am auzit că sînt mici și îndesate ca niște bibilici. *(Și ochii i se fac mici.)*

PUIU: Nu, pe asta n-o schimb nici mort. O țiu ca *porte-bonheur*.

SACHE: Atunci, vine vorba că se cam încurcă socotelile cu Piteștii...

PUIU: Am găsit!... *(Iese şi vine cu poşeta Adelaidei. Scoate un pumn de fise.)* Ce-o fi cu fisele astea?

SACHE: Pă fisele astea se joacă în cărți aici la noi. Le primeşte şi la cafenea, că umblă de cînd cu criza.

PUIU: Poftim, domnule Sache... *(Îi dă cîte o fisă.)* O sută, două sute, trei sute, patru sute...

SACHE: Ce sute, domnule Puiule? Fiteşcare fisă face o turcească. Numai ale roșii sînt marghilomane. Cum văz eu, domnule Puiule, ai gust să te joci cu mine în nasturi. *(Cîntărind fisele din palmă:)* Şi încă d-ăi de plapumă...

PUIU *(Marmoroş Blank)*: Ți le răscumpăr eu cînd te-ntorci.

SACHE: Eu ca eu — dar trenul merge pe roate — nu pă fise...

PUIU: Ah, am găsit. *(Scoate o hîrtie de o mie.)* Uite, domnule Sache... *(I-o dă.)* Priveşte şi dumneata unde ne-au dus ligile tatei. Pe dumneata pe drumuri, şi pe mine la oase. *(Își arată fisele din mînă.)*

SACHE *(din uşă)*: Ah! Nu-mi mai aduce aminte de Olimpiu, îmi vine să-ți dau arvuna îndărăt... Să ne vedem sănătoşi, domnule Puiule... *(Iese.)*

ADELAIDA *(intră vindecată şi în costum de ieșit la cărți)*: N-ai văzut tu poşeta mea?

PUIU: Nu!

ADELAIDA: Unde dracu am pus-o, că adineauri o aveam... *(O vede pe masă.)* Și aș fi jurat că o aveam în poală cînd mi s-a făcut rău. Bine că fuseşi tu aici, dulceața lui tanti, că altminteri putea să umble cineva la bani... *(Iese cu poşeta.)* Pa, dulciule!

SCENA 9

OLIMPIU, PUIU

(Intră Olimpiu, cătrănit, se aşază pe scaun. Puiu îl lasă un timp, apoi se apropie de el.)

PUIU: Ei? Nu spui nimic? L-ai găsit pe Sache?

OLIMPIU: Tot tîrgul l-am căutat și n-a fost chip. Parcă a intrat în gaură de şarpe.

PUIU: La hotel ai fost, ca să te convingi că am dormit acolo?

OLIMPIU: Am fost.
PUIU: Şi?
OLIMPIU: Am fost şi la Digranda, am fost peste tot...
PUIU: Prin urmare te-ai convins că nu-i adevărat nimic din ceea ce credeai?
OLIMPIU: M-am convins şi m-am răsconvins. D-aia stau aşa şi mă gîndesc în toate chipurile. Ce interes a avut Sache să-mi toarne toate minciunile pe care mi le-a turnat?
PUIU: Nu ştiu nimic din ce ţi-a spus domnul Sache, dar cred că nu el e singurul vinovat în afacerea asta. Aş putea să jur că l-a pus la cale cineva.
OLIMPIU *(un fior)*: Cine să-l puie?
PUIU: Ştiu şi eu?! Vreunul sau poate mai mulţi, sau poate toţi membrii dumitale din ligi.
OLIMPIU: Hm! Şi cu ce gînd?
PUIU: Cu ce gînd? Cu gîndul să te scîrbească de ele şi să-ţi ia locul la preşidenţie.
OLIMPIU *(cugetă adînc)*: Nu-l ştiu pe nici unul dintre ei să fie taler cu două feţe.
PUIU: Tot aşa ai crezut pînă şi de domnul Sache, şi-ai văzut de ce-a fost în stare?
OLIMPIU *(atins la bubă)*: Mare ticălos! Mare ticălos! Dar nu-l las eu aşa, cu una, cu două. Mîine am să convoc comitetul general şi am să cer să fie dat afară pentru totdeauna dintre noi.
PUIU: Pentru ce?
OLIMPIU: Cum pentru ce? Pentru că şi-a bătut joc de mine şi de toţi membrii noştri. A spus pe socoteala lor lucruri nemaipomenite. A minţit, călcînd, prin urmare, ca un măgar statutele noastre.
PUIU: Păi, spuneai adineauri că fiecare membru are dreptul, o dată pe an, să calce statutele şi să facă ce vrea! Domnul Sache şi-a ales ziua de astăzi ca să le calce. Asta e tot.
OLIMPIU: Vorba aia am spus-o eu aşa, adineauri, c-aveam altă socoteală. În statutele noastre nu există însă nimic de felul ăsta. Cine le calcă o dată n-are ce mai căuta între noi.
PUIU: Aşa? Dar dacă domnul Sache s-ar duce în faţa comitetului general şi ar spune că dumneata ai chefuit toată noaptea?

OLIMPIU *(sare ars):* Cine a chefuit toată noaptea? Eu?

PUIU: Dumneata... Dumneata... în timp ce eu dormeam ca un înger la hotel, dumneata chefuiai.

OLIMPIU: Nu mă mai zgîndări şi tu cu cestiunea asta. Asta e un moft. Şi la urma urmei, de unde poate să ştie Sache ce-am făcut eu în casa mea, în iatacul meu?

PUIU: În timp ce dumneata te găseai la chef, în odaia dumitale, domnul Sache a fost aici...

OLIMPIU *(înlemneşte):* A fost Sache aici? Şi-a văzut?

PUIU: Da. Uşa iatacului era crăpată...

OLIMPIU *(ca să-şi dea curaj):* Ei, şi dacă a văzut? Cine o să-l crează cînd o să spuie? Cu ce poate el dovedi că cele ce spune sînt adevărate?

PUIU: Cu ce? *(Grav:)* Cu fotografia pe care a luat-o din uşă. *(Olimpiu holbează ochii. Puiu mimează tot ce spune.)* S-a oprit o clipă, s-a uitat de jur împrejur, ca să se convingă că nu-l vede nimeni, a zărit aparatul meu fotografic pe geamantan, l-a luat... s-a apropiat de uşă, şi „ţac" un instantaneu!

OLIMPIU: De unde ştii toate astea?

PUIU *(categoric):* Chiar de la el.

OLIMPIU: Da' cînd l-ai văzut?

PUIU: Adineauri, pe cînd dumneata îl căutai în oraş, a fost aici. Poţi s-o întrebi şi pe mama Zinca, că l-a văzut cînd i-a servit dulceaţa.

OLIMPIU: Ce? A îndrăznit să mai ceară şi dulceaţă? Dar-ar Dumnezeu să se îmbolnăvească odată de diabet, ca să nu mai fie dulceaţa locuitorilor în primejdie...

PUIU: A venit, în legătură cu fotografia, să discute cu dumneata. Îţi închipui, cred, că nu degeaba a luat-o el.

OLIMPIU: Adică cum vine vorba asta?

PUIU: Mi-a spus că pleacă la Piteşti ca să developeze clişeul. Aicea n-a avut curajul să-l dea la fotograf, de teamă să nu i-l luăm noi îndărăt cu forţa.

OLIMPIU: Şi nu l-ai strîns de gît?

PUIU: Nu. Am crezut că e mult mai cuminte din partea mea să-l iau cu binişorul şi să-l întreb ce are de gînd să facă cu fotografia.

OLIMPIU: Şi ce-a zis?

PUIU: E hotărît s-o publice în toate gazetele din oraş.

OLIMPIU *(atins în moalele capului):* Ce? Dumnezeule!

Cu ce ți-am greșit, de mă-ncerci așa? Să tipărească așa ceva în gazete? Să mă vază lumea, care mă cunoaște ca p-un cal breaz și-mi știe felul meu de trai, fotografiat cu țigara în gură, între sticle de vin și pahare sparte?

PUIU: Și e ceva și mai grav decît atît. Alături de dumneata e o cucoană îmbrăcată într-o toaletă foarte suspectă...

OLIMPIU *(brațele spre cer)*: Capodul verișoarei Adelaida... Asta le pune vîrf la toate. Nu, nu, nu! Una ca asta nu se poate. Sînt în stare să fac orice, numai să împiedic pe ticălosul ăsta să mă facă de rîs și să-mi distrugă reputațiunea mea de om cu scaun la cap. Trebuie să-l căutăm, să-l găsim, să vorbim cu el...

PUIU: Imposibil! A plecat chiar adineauri, cu trenul de zece.

OLIMPIU: Mă duc la Pitești după el, pe jos, cu procurorul...

PUIU: Nu te pripi, tată, liniștește-te... Am găsit eu o altă soluție.

OLIMPIU: Spune-o repede, tăicuțule...

PUIU: Uite, tată! Te rog să m-asculți și să judeci bine înainte de a-mi da un răspuns. Fac apel la scaunul dumitale de la cap. Ia loc și așteaptă un moment. *(Iese și se întoarce cu un pahar și o cană de apă. Cînd vede apa, Olimpiu, care i-a urmărit toate mișcările, se îngrozește.)* Gustă un pic de apă, ca să te liniștești.

OLIMPIU: Dacă mă iei de la început cu apă, am priceput... Iară m-așteaptă o nenorocire... Cine știe ce-o să se mai întîmple?!

PUIU: N-o să ți se întîmple nimic dacă ai să mă asculți pe mine. Eu îți vorbesc și ca fiu, și ca avocat. *(Pași.)* Din discuția mea cu domnul Sache, mi-am dat seama că el nu urmărește decît un singur lucru: să te scoată din fruntea ligilor, ca să-ți ia locul el, sau un altul, din ordinul căruia lucrează. Și, firește, lucrul acesta e foarte ușor, avînd în vedere dovada zdrobitoare pe care o posedă. Și atunci, iată ce m-am gîndit eu! Înainte ca Sache să se întoarcă de la Pitești cu fotografia, dumneata demisionezi din toate ligile, de bunăvoie.

OLIMPIU: Ce? Ești nebun, măi băiete? Să plec eu de bunăvoie? Haida-de!...

PUIU: E mai bine decît să pleci silit. Faci o scrisoare fru-

moasă de adio și te retragi, avînd nevoie de odihnă. Ca românii în munți, pe vremea năvălirilor barbare.

OLIMPIU: Și la ce o să-mi servească demisia? Năvălirile barbare tot o să publice fotografia cu pricina. Nu, nu. Nu se poate. E peste putință să demisionez.

PUIU: Altă scăpare nu există.

OLIMPIU: Să-mi scriu cu demisia, cu mîna mea? Peste poate!

PUIU: Dar n-ai nevoie s-o scrii cu mîna dumitale. Ți-o scriu eu, cu a mea... Haide, tată, hotărăște-te...

OLIMPIU: Da' nu pricepi, măi băiete, că în ligile astea eu mi-am îngropat toate idealurile mele de om cu scaun la cap?...

PUIU: Știu, tată. Trebuie totuși să te hotărăști. Altminteri te faci de rîsul orașului întreg, cu scaun cu tot...

OLIMPIU: Bine, dar eu nu sînt vinovat cu nimic. Toată afacerea asta nu e decît o potriveală nenorocită, o fatalitate.

PUIU: Știu, tată. În fața fatalității n-avem însă altceva de făcut decît să ne dăm demisia... Gîndește-te... Să apari în gazete, fotografiat lîngă o femeie în capot, într-un decor de orgie, presărat cu trandafiri.

OLIMPIU: Fir-ar ai dracului, Doamne iartă-mă, de trandafiri să fie, că mai bine aduceam eu coroana de mort, cum am zis dintru început.

PUIU: Orice părere de rău e de prisos. Ce s-a făcut, e făcut. Acuma nu trebuie să te gîndești decît la ce trebuie să faci. Haide. Nu mai sta pe gînduri. *(Erudit:) Vita nostra brevis est...*

OLIMPIU: Și dacă dau demisia, ești sigur că nemernicul o să ne dea poza îndărăt?

PUIU: Îți garantez. M-am înțeles cu el să-i telegrafiez c-ai demisionat, și astă-seară vine îndărăt și-mi dă fotografia. Haide, tată, treci colea lîngă mine. *(Îl ia binișor și-l așază la masă, lîngă el.)* Dictează-mi dumneata demisia...

OLIMPIU: Ce are să zică lumea?

PUIU: Oamenii judecă după împrejurări, ca mine, nu după precepte, ca dumneata. *(Se pregătește să scrie.)* Cui adresăm demisia?

OLIMPIU: Mie, că eu sînt președinte general.

PUIU: Comitetului, că dumneata ești în concediu. Prin urmare, zicem: „Domnule președinte..."
OLIMPIU: Pune: „Onorate domnule președinte..."
PUIU: Mă rog... *(Scrie.)* Dictează mai departe...
OLIMPIU *(cugetă)*.
PUIU *(scrie)*: „Subsemnatul Olimpiu Ionescu, rentier, vă rog să binevoiți a mă considera demisionat... *(Olimpiu oftează și scoate batista)* din calitatea de președinte al tuturor ligilor din care fac parte. Motivele acestei demisii sînt:"
OLIMPIU: Ce motive? Eu n-am nici un motiv!
PUIU *(scrie)*: „... sînt în legătură cu starea sănătății mele". Fii atent acuma, tată, că vine partea cea mai frumoasă... *(Scrie.)* „Doresc ca toate ligile înființate de mine să fie mai departe izvoare de lumină pentru cine o vrea să se adape din ele... Dumnezeu să vă ajute și de aci mai încolo..." Gata... *(Olimpiu e foarte emoționat.)* Iscălește...
OLIMPIU: Mai zi o dată de la început...
PUIU: Ce să mai pierdem timp? Nu mi-ai dictat-o dumneata? Iscălește și lasă-mă să mă duc la poștă ca să dau telegrama lui Sache... *(Îi dă stiloul: încet, cu ezitare, Olimpiu semnează.)*
OLIMPIU: Poftim. *(Își ascunde ochii în batistă.)* Fir-ai al dracului, Sache, să fii, astăzi și mîine...
PUIU: Dă-mi voie să te sărut, tată. *(Îl ia de gît și-l sărută.)* Și acum alerg la poștă ca să-i dau domnului Sache vestea cea bună. *(Își ia pălăria și iese.)*

SCENA 10

OLIMPIU, ANIȘOARA, ZINCA

(Abătut, Olimpiu se așază moale pe un scaun. Intră Anișoara.)

ANIȘOARA: De ce ești supărat, unchiule?
OLIMPIU: Nu mă întreba, nepoată. E o cestiune la care nu vreau să mă mai gîndesc. Am rămas orfan... Singur pe lume, ca ăsta din ceas. *(Se uită la cuc.)*

ANIŞOARA: Cum singur? Nu-l ai pe Puiu... şi pe mine?
OLIMPIU: Atît noroc... Altmintrelea, nu ştiu, zău, ce m-aş mai face.

(Intră Zinca cu o scrisoare în mînă.)

ZINCA: O scrisoare pentru domnişorul meu. M-am întîlnit cu poştaru şi mi-a dat-o mie s-o aduc.

(Dă scrisoarea Anişoarei.)

ANIŞOARA: E de la Paris. *(Citind adresa.)*
ZINCA: Ah! Şi cum mai miroase a parfum! Ia te uită... Numai cît am ţinut-o în sîn, şi miros ca o drogherie... *(Face cu ochiul.)* Trebuie să fie de la vreo creştină d-alea de pe acolo de pe unde a fost, mînca-l-ar mama să-l mănînce de crai, că din laptele meu a supt.
ANIŞOARA: Bine, mamă Zinco, lasă să i-o dau eu.
ZINCA: Ba mai întîi s-o pui să stea între rufe, în *şifonel*, ca să se împarfumeze şi ele oleacă. *(Iese.)*
OLIMPIU: Ia dă-mi-o şi mie s-o miros, nepoată. *(Îşi pune ochelarii, ca s-o miroase mai bine.)*
ANIŞOARA *(ca să evite să i-o dea, o cîntăreşte în palmă)*: După greutate pare să fie o scrisoare oficială.
OLIMPIU: Parfumată aşa, ca de la spiţerie? Tare m-aş minuna! Ia dă-o încoace, s-o cîntăresc eu.
ANIŞOARA: Vrei să desfaci scrisoarea? Nu se poate, unchiule.
OLIMPIU: Dă-mi-o, cînd îţi spun să mi-o dai...
ANIŞOARA: Nu te supăra, dar nu pot să ţi-o dau. E adresată lui Puiu şi nu i-o pot da decît lui.
OLIMPIU: E, e, e, e... *(O apucă de mînă.)* Dă scrisoarea şi nu mă înfuria...
ANIŞOARA: Nu pot...
OLIMPIU: Dă-i drumul, că-ţi răsucesc mîna. *(O strînge.)*
ANIŞOARA: Mă doare, unchiule... *(O strînge şi mai tare.)* Mă doare... *(Şi mai tare.)* Au!... *(Scrisoarea cade, Olimpiu o ia de jos, Anişoara îşi priveşte mîna înroşită.)*
OLIMPIU: Dacă eşti încăpăţînată, ce să-ţi fac? *(Îi pare rău de ce-a făcut.)* Dă cu oleacă de scuipat, că-ţi trece... *(Se aşază, miroase plicul, bolboroseşte adresa, apoi desface.)* Phiu, cum pute... *(Îşi şterge ochelarii, apoi îi pune la loc pe nas, scoate scrisoarea, o priveşte lung pe toate părţile. E stingherit. Anişoara a priceput. Îl urmăreşte cu un surîs. Olimpiu repetă operaţia, apoi,*

jenat, se decide.) Ia vezi, nepoată, ce scrie aici, că eu nu prea știu bine franțuzește. Și ce-am mai știut, am uitat de tot. *(Îi dă scrisoarea. Anișoara ezită o clipă dacă s-o citească sau nu. E prea curioasă să vadă de la cine e ca să poată rezista, deci, o parcurge în grabă. E lividă.)* Ei? Nu zici nimic? De la cine e? Văzui că e iscălită Lolotte... *(Olimpiu pronunță Lolotte cum se scrie.)*

ANIȘOARA *(fulgerată, a luat o hotărîre)*: Da, chiar de la domnul Lolotte este.

OLIMPIU: Cine e ăsta?

ANIȘOARA: Ce, nu știi? Nu ți-a spus Puiu? *(O clipă caută.)* Domnul Lolotte e profesorul de drept roman al lui Puiu.

OLIMPIU: De unde vrei să știu? Ce, îmi spune mie vreodată băiatul ăsta ceva interesant? Și îi scrie profesorul ăsta lui Puiu al nostru? Ce tot vorbești, frate?

ANIȘOARA: Poftim. *(Îi pune scrisoarea sub nas.)*

OLIMPIU *(pisica în calendar)*: Da, da. Și ce-i scrie, nepoată?

ANIȘOARA *(cu ochii pe scrisoare numai de formă, improvizează)*: Îi scrie că a trecut foarte bine examenul de drept roman, că e sănătos, în sfîrșit, cam asta îi scrie...

OLIMPIU: E, la treaba asta, să-ți spui drept, nu mă așteptam. Ia treci colea lîngă mine, nepoată, și citește-mi și mie scrisoarea, toată, tare, ca s-o pricep și eu cum se cuvine.

ANIȘOARA: Păi de ce să ți-o mai citesc, unchiule? Dacă ți-am spus tot ce scrie...

OLIMPIU: Nu, nu, nu, nu! Nici nu-ți dai socoteală ce însemnează o scrisoare ca asta pentru o inimă de părinte. Vino colea, lîngă mine, și vorbă cu vorbă să mi-o citești, sub ochii mei, și să mi-o spui pe românește. Măcar atîta mulțumire să am și eu de la copilul ăsta, care îmi face numai necazuri. *(Anișoara, resemnată, trage scaunul de sub ceas și se așază lîngă Olimpiu, astfel ca el să poată urmări lectura scrisorii. Anișoara va căuta să fie cît mai sigură pe ce spune, ca să dea impresia că traduce exact.)* Da' de ce-ți tremură scrisoarea în mînă, nepoată?

ANIȘOARA: De emoție, unchiule. Nici pentru mine nu e

puțin lucru să văd că Puiu are... asemenea succese. *(Pleacă ochii pe scrisoare.)*

OLIMPIU: Zi-i, nepoată!

ANIȘOARA *(citește)*: *„Mon trésor chéri..."*

OLIMPIU: Adicăte?

ANIȘOARA: Scumpul meu elev...

OLIMPIU: Care vorbă, rogu-te, înseamnă elev?

ANIȘOARA: *Trésor... mon trésor...* elevul meu...

OLIMPIU: Aha... cu ocazia asta, îmi mai amintesc și cu oleacă franțuzeasca pe care am învățat-o, că, uite, sînt împrejurări, mă-nțelegi dumneata, cînd nu strică să știi... Zi-i mai departe.

ANIȘOARA *(citește)*: *„Depuis un quart d'heure, notre cher Puiu est parti en Roumanie, pour m'envoyer l'argent qu'il m'a promis."*

OLIMPIU: Nu da așa repede, că pierd șirul.

ANIȘOARA: Să termin fraza, că altfel nu pot ca să traduc. În franțuzește înțelesul vine la urmă. *(Citește.)* *„Il est parti en Roumanie les larmes aux yeux. Il m'aime, l'imbécile, comme un fou." (Un timp de reflecție.)* Zice că dorește ca...

OLIMPIU *(îi taie vorba)*: Am priceput... că dorește ca micile lui rîndulețe să-l găsească pe Puiu nostru, în România, în cele mai plăcute momente ale vieții! Așa e? *(Anișoara confirmă.)* Expresia asta trebuie s-o fi luat francezii de la noi, de la români. Citește, nepoată...

ANIȘOARA *(reia)*: *„Il m'aime, l'imbécile, et je le déteste. Je n'aime que toi."*

OLIMPIU: Asta n-o mai pricep. E de-a lor sadea. Ce-nsemnează?

ANIȘOARA: Adică, ai trecut examenul foarte bine.

OLIMPIU: Brava băiat!

ANIȘOARA *(simte că nu mai poate duce jocul mai departe și citește restul scrisorii precipitat)*: *„A son départ, Puiu ma juré de m'envoyer dans cinq jours soixante-mille francs, et dès que j'aurai cette somme, je m'envolerai vers toi, à Deauville, mon trésor, mon unique amour. T'embrasse éperdument, Lolotte..."*

OLIMPIU *(văzînd că Anișoara tace)*: Ei?

ANIȘOARA *(revenind din visul de-o clipă la realitate)*: Da... Scrie că ar dori foarte mult să aibă vești de la Puiu,

întreabă ce mai e prin țară, cu politica, cu recolta, cu criza... cam asta...

OLIMPIU *(arătîndu-i pe scrisoare)*: Aici, la P.S., n-ai citit. Ce zice?

ANIȘOARA *(citește)*: *„Je lui ai écrit aussi une lettre, qui sera portée à la poste en même temps que celle-ci"*. În post-scriptum e ceva special pentru dumneata.

OLIMPIU: Ei, taci!

ANIȘOARA *(îi arată vorbă cu vorbă)*: Da, da, uite... *(Citește:)* Te rog să feliciți pe tatăl dumitale, despre care mi-ai vorbit atît de frumos, că are un fiu ca dumneata. *(Epuizată.)*

OLIMPIU: Prin urmare, în clipele lui de conversație particulară cu domnul Lolotte, oricît e de sec copilul ăsta, tot n-a putut să nu pomenească o vorbă și de mine. Vezi, nepoată? Asta e vocea sîngelui. *(Se ridică și se plimbă îngîndurat.)* Numai că, uite ce mă gîndesc eu! Pînă nu lămurim istoria aia cu banii, el nu trebuie să știe nimic despre scrisoarea asta, ca nu cumva să-și ia și mai rău nasul la purtare.

ANIȘOARA: Din partea mea, unchiule, poți să fii fără grijă. Eu în nici un caz n-am să-i spun. *(După o gîndire:)* Poate că ar fi mai bine să arzi scrisoarea. *(I-o dă.)*

OLIMPIU: S-o arzi? Cum îți vine să spui una ca asta? O astfel de scrisoare se păstrează, ca un lucru de preț, în hrisoavele fiteșcării familii. Și, bașca de asta, am eu socotelile mele secrete cu ea! Știi care?

ANIȘOARA: Nu, firește.

OLIMPIU *(un surîs în barbă)*: Am să-i fac un dar. Dar mai încolo, nu acuma.

ANIȘOARA: Îi dai banii?

OLIMPIU: Tronc, Ilinco! Nici nu mă gîndesc la așa ceva. Dar am să dau scrisoarea în tîrg, s-o înrămeze pe socoteala mea, și cînd o fi gata, o agăț colea-n salon, ca s-o vază toată lumea. Ce zici? Așa e c-am adus-o bine din condei?

ANIȘOARA: Da, foarte bine. *(Vrea să-l scape pe Puiu cu orice preț.)* Aș vrea însă, unchiule, să contribui și eu cu ceva la darul ăsta. Te rog să mă lași pe mine să brodez rama. Nu-mi trebuie prea mult timp. În cîteva zile, pînă pleacă Puiu, e gata.

OLIMPIU: Bine te-ai gîndit! Brava, nepoată! O brodezi frumos, în motive naționale de-ale noastre, și cu tricolorul franțuzesc jos... *(Cucul iese și anunță jumătate de oră, cu o singură cîntare.)* Cît zice că e ceasul?

ANIȘOARA: Zece și jumătate.

OLIMPIU: Eeee! S-a făcut va să zică și vremea prînzului!... Mă duc olecacă să mă lungesc în iatacul meu, că mă doare capul... Cîte au fost pe el, săracul, de azi-dimineață și pînă acuma! Noroc că e el cap tare și rezistă... Altul mai șubred se făcea țăndări pînă acuma. *(Iese.)*

SCENA 11

ANIȘOARA, ADELAIDA

(După ieșirea lui Olimpiu, Anișoara, care nu-și mai poate stăpîni plînsul, se trîntește pe un fotoliu. Plînsul ei e discret, amărît, fără nervi. Intră Adelaida. Cînd o vede pe Anișoara plîngînd, se repede la ea ca o cloșcă cuprinsă de panică.)

ADELAIDA: Ce este? Ce s-a întîmplat, dulceața lui tanti? După ce n-ai mîncat nimica pînă acuma, plîngi pe stomacul gol?

ANIȘOARA: Tanti, tanti... *(Cade jos pe scaun, și în același timp începe muzica la grădină:* Marșul regimentului 1 geniu.)

ADELAIDA: Tocmai acum, cînd a început muzica marșul la grădină! Ptiu! L-auzi?... Tram-ta-ra-ram, ta-ra-ram... Tam-tam...

(Începe să bată tactul după muzică, pînă ce cortina se lasă.)

ACTUL III

SCENA 1

ADELAIDA, ANIȘOARA

(Același decor. La ridicarea cortinei Anișoara și Adelaida sînt în aceleași poziții de la finele actului II. Anișoara a plîns pînă acuma.)

ADELAIDA *(o „dorlotează")*: Ia spune tu lui tanti, ce s-a întîmplat?... Te-ai certat cu proroc u?... Te doare ceva? *(Pauză.)* Spune-mi, dragă, nu mă face să aștept, că nu e politicos.

ANIȘOARA *(izbutind să nu mai lăcrimeze)*: N-am nimic, tanti dragă.

ADELAIDA: Ei, aș! Trebuie să ai tu ceva, dacă plîngi. Hai, ia spune-i tu lui tanti, de ce plîngi?

ANIȘOARA *(cu parapon)*: Fiindcă sînt o proastă.

ADELAIDA: Da' ce-ai făcut? *(Anișoara tace.)* O prostie mare? *(Anișoara confirmă.)* În legătură cu tine?

ANIȘOARA *(ca să scape)*: Da.

ADELAIDA *(a și combinat drama)*: Chestie de inimă? Nu?

ANIȘOARA: Da.

ADELAIDA *(urmărindu-și ideea ei)*: Am priceput. Îl iubești, te-a încîntat cu migdale amare, l-ai crezut, n-ați avut răbdare pînă la cununie, și-acuma vă încurcă ițele moștenitorul.

ANIȘOARA *(o flacără)*: Vai, tanti, cum poți să-ți închipui așa ceva?

ADELAIDA: Ei, asta e! Lucrurile astea sînt atît de naturale, încît eu, una, nu mă scandalizez. Nuuu!

ANIȘOARA: Da' nu e, tanti, ceea ce crezi dumneata. Îți jur.

ADELAIDA: De mine nu trebuie să te ascunzi, dulceața lui tanti. Eu sînt o ființă care admit tot...

ANIȘOARA: Nu cred, tanti. Sînt lucruri pe care...

ADELAIDA: Poat' să fie. Admit orice, mai dinainte.

ANIȘOARA *(simte că trebuie să-și descarce cuiva inima)*: Admiți orice?

ADELAIDA: Pe tinerețea mea dacă te mint.

ANIȘOARA: Admiți dumneata ca o femeie, o fată, în sfîrșit, care iubește pe cineva, să primească într-o zi, printr-o simplă întîmplare, o scrisoare pe care o altă femeie i-o trimite acelui cineva?

ADELAIDA: Ei, bravo! De ce să nu admit? I-o bag în foc, și gata...

ANIȘOARA: Stai puțin. Scrisoarea asta e cea mai grozavă dovadă că femeia care scrie și pe care el o iubește îl minte și-l înșală cu altul.

ADELAIDA: Admit! Ba îmi face și plăcere.

ANIȘOARA: Ți-ar face plăcere să vezi, să știi că singura preocupare a acestei femei nu e decît să-i toace banii cu un altul?

ADELAIDA: Admit și asta. Să-l sature pe măgar să mai pască prin vecini.

ANIȘOARA: Dar gîndește-te, tanti, că el face tot ce-i stă în putință ca să stoarcă bani și să-i trimită ei, ca să plece la băi cu celălalt... Admiți dumneata asta?

ADELAIDA: Proștii trebuie să dea și deștepții să ia. Asta e evanghelia amorului... Și persoana care a primit scrisoarea trebuie să i-o arate imediat tipului, ca să-i deschidă ochii.

ANIȘOARA: Da, dar femeia care a primit scrisoarea are și ea o inimă, o mîndrie, care o împiedică să-i spuie.

ADELAIDA: De ce?

ANIȘOARA: Fiindcă, deși îl iubește, nu există nimic între ei ca să-i dea dreptul...

ADELAIDA *(o întrerupe)*: Asta nu admit...

ANIȘOARA *(surprinsă)*: Ce?

ADELAIDA: Ca o femeie să iubească un bărbat și să nu existe nimic între ei. E inadmisibil.

ANIȘOARA *(pe gînduri):* Și totuși, e așa.

ADELAIDA *(se uită lung la Anișoara, și deodată, iluminată ca un lampion venețian căruia i s-a aprins brusc lumînarea de dinăuntru, își dă o palmă peste frunte):* Vai, dragă, mă uit la mine cum m-am prostit de cînd am venit de la Pitești, la voi, în provincie. Abia acuma pricep. *(O ia de gît.)* Se poate, păpușica lui tanti, să nu-mi spui tu mie nimic pînă acum? *(O privește cu subînțeles.)* Așa e că l-am ghicit pe mișel?

ANIȘOARA *(nu mai luptă):* Da.

ADELAIDA: Care va să zică, d-asta îmi stă dumnealui pe la Paris? *(E indignată.)* Unde e scrisoarea pe care ai primit-o? Dă-mi-o repede, dulceața lui tanti, că mor de plăcere să citesc anonime.

ANIȘOARA: Nu e anonimă. E o scrisoare precisă, iscălită.

ADELAIDA: Și cum o cheamă pe dulcinee?

ANIȘOARA: Lolotte.

ADELAIDA: Nume de cîine mox. Ad-o fuga, să citim scrisoarea.

ANIȘOARA: N-o mai am.

ADELAIDA: Ai și pus-o pe foc?

ANIȘOARA: Nu. Mi-a luat-o unchiul și a pus-o în casa de bani. M-a pus să i-o citesc și să i-o traduc, vorbă cu vorbă. *(Cu silă onestă:)* Îți închipui ce situație? Tocmai eu să citesc astfel de scrisori!

ADELAIDA: Da' ce-i scrie, soro?

ANIȘOARA: Ce poate să scrie o nerușinată?

ADELAIDA: Ia spune, îngerașul lui tanti!

ANIȘOARA: Judecă și dumneata. Dar te rog să nu spui nici lui unchiu și mai ales lui Puiu că ți-am spus.

ADELAIDA: Cum îți închipui c-am să mă apuc eu să vorbesc porcării cu el?

ANIȘOARA: Porcării n-ar fi nimic, tanti. Dar îi scrie orori, nu altceva.

ADELAIDA: Ei, lasă-mă! Spune mai repede, că plesnesc de curiozitate.

ANIȘOARA *(căutînd să-și amintească conținutul scrisorii cît mai exact):* Începe așa... „Scumpa mea comoară..."

ADELAIDA: *Mon chou*, pe limba ei...

ANIȘOARA: „Imbecilul de Puiu a plecat în România..."

ADELAIDA: Cum adică imbecilul de Puiu?

ANIȘOARA: Ai răbdare. *(Reia:)* „...și mi-a jurat că în cinci zile îmi va trimite șaizeci de mii de franci. De îndată ce-mi vor sosi banii, voi zbura lîngă tine, ca să-i mîncăm împreună, la Deauville..." Ce spui, tanti, de asta?

ADELAIDA: Cît face șaizeci de mii de franci în lei de-ai noștri?

ANIȘOARA: Aproape cinci sute de mii de lei. Exact cît îi trebuie acuma lui Puiu. Acuma ai priceput?

ADELAIDA: Am priceput, da' nu înțeleg ce legătură e între Puiu nostru și dobitocul de care vorbește dama în scrisoare.

ANIȘOARA: E una și aceeași persoană. Domnișoara Lolotte are doi iubiți! Unul care a plecat în România, ca să-i trimeată bani, și altul care o așteaptă la Deauville, ca să-i mănînce. Le-a scris la amîndoi dintr-o dată și a încurcat adresele. Asta e tot.

ADELAIDA: Dar ce a zis Olimpiu, Prorocul, fericitul părinte, cînd a citit scrisoarea și a văzut toate astea? Cred că și-a smuls barba văzînd că fiu-său e atît de tîmpit.

ANIȘOARA: Unchiu n-a aflat nimic. I-am tradus altceva decît ce era scris în scrisoare.

ADELAIDA: Ah, ce gest sublim! Vino să te pupe tanti, noblețea pămîntului! *(O sărută.)* Da' să știi că eu în locul tău nici moartă nu-l lăsam pe Puiu să scape cu una, cu două: că eu, draga mea, înțeleg amorul evreiește! Ochi pentru ochi și dinți pentru dinte. Îl plesneam peste gură de-i săreau măselele. Auzi colo, el să joace tontoroiul cu Lolottele dumnealui la Paris, și tu să mucegăiești la Cîmpulung, cîrpindu-i ciorapii.

ANIȘOARA: Nu i-am cîrpit niciodată ciorapii, tanti, nu e adevărat!

ADELAIDA: I-ai cîrpit, nu i-ai cîrpit, n-are importanță. O femeie care reproșează ceva unui bărbat trebuie să-i reproșeze întotdeauna și chestia cu cîrpitul ciorapilor. Așa e datina noastră femeiască.

ANIȘOARA: Dar eu nu am nici un drept să-i reproșez ceva lui Puiu. Dragostea nu se face cu sila.

ADELAIDA: Nu mă-nvăța tu pe mine cum se face dragostea. Știu eu că trebuie și nițele nazuri. Dar nazurile trebuie să le facem noi, nu mișeii de bărbați.

ANIȘOARA: Puiu nici nu se sinchisește de mine. Lui nu-i trebuie acuma decît bani, ca să-i trimeată Lolottei.

ADELAIDA: Lolottei? Asta e pseudonim. Zi-i „cocotei", că e numele ei adevărat. *(Teribilă:)* Ah! Nici nu pot să-ți spui cît urăsc eu categoria asta de femei!

ANIȘOARA: De ce să le urăști, tanti? Nu strică ele.

ADELAIDA: Ba strică. Și le urăsc pentru că astea ne iau pîinea de la gură nouă, femeilor cinstite. Acuma ești destul de mare, nu mai ești copil, poți să pricepi și tu lucrurile astea. Uită-te și tu în jurul tău, peste tot, în toată lumea. Ai să vezi că totdeauna cocotele au noroc de bărbați și mulți, și buni. Ele au noroc. Femeile astea care nu au nimic sfînt, nimic curat în ele, astea care își înșală fără rușine și bărbat, și prieten, și amant, și tot. Pe cînd tu, femeie cinstită, care nu știi decît casa și gospodăria, tu n-ai norocul lor, și fiindcă ești credincioasă și cinstită, pe tine te înșală și bărbat, și amant, și prieten, și tot... *(Îmbătată de propria-i logică:)* Păi, dreptate e asta? Ce tot îmi spui tu mie? Tu nici nu poți să vorbești de lucruri de astea, fiindcă nu ai de unde să le știi, ești încă copil, draga lui tanti...

ANIȘOARA: E adevărat. Dar ce putem face noi, cele cinstite? Nu putem schimba nimic.

ADELAIDA: Ba putem. Dar ne prostește cinstea. *(Furioasă:)* Sîntem prea moi. Asta e, dulceața lui tanti. Și ce să mai vorbim de altele? Uite, cazul tău. Adineauri, cînd l-ai prins cu scrisoarea, în loc să-l pedepsești, te-ai sacrificat, ca o gîscă. Poftim, spune-mi și mie. Fă-mă, te rog, să înțeleg, pentru ce ai făcut treaba asta? Ca să-i arăți că-l iubești, nu?

ANIȘOARA: Da.

ADELAIDA: Tu nu vezi că trăiești ca-n romane, păpușica lui tanti? Cu teorii d-astea o să mori tuberculoasă la cincisprezece ani, ca Sarah Bernhardt în *Dama cu camelii*. Ține minte ce-ți spun eu. O să-i dea Olimpiu banii și-o s-o șteargă să-i pape cu franțuzoaica, și tu o să rămîi să te plimbi, uscată ca moaștele sfintei Filofteia, prin grădina publică din Cîmpulung.

ANIȘOARA: Lasă să-i dea. O să-i treacă lui odată dragostea

asta pentru Lolotte. Dragostea plătită nu ține niciodată mult. O să înțeleagă el...

ADELAIDA: Ține minte vorba mea. Dragostea adevărată nu e pe subînțelese, e pe spuse de la obraz. Cînd eram ca tine, și eu m-am opărit cu supă d-asta sentimentală, și parcă a fost un făcut, că d-atunci am suflat numai în iaurt. *(Se uită la ceas.)* Aoleu! Aproape unsprezece, mă duc să-mi scot pălăria, că mergem la masă...

ANIȘOARA: Te rog, tanti, nici o vorbă din tot ce-am discutat...

ADELAIDA *(solemnă și blesată):* Nu mă cunoști. În chestii d-astea, sînt lespede de mormînt cu litere cirilice deasupra. *(Iese.)*

SCENA 2

ANIȘOARA, PUIU, OLIMPIU

(Anișoara, după puțin, intră în odaia ei. Din fund intră Puiu, vesel, exuberant.)

PUIU: Tată... tată... *(Olimpiu, din odaia lui, intră în scenă.)* Bucură-te, tată...

OLIMPIU: Ce este?

PUIU: Ți-a primit demisia... Sîntem scăpați! Astă-seară domnul Sache se va întoarce de la Pitești și, în sfîrșit, vom avea fotografia. *(Observînd tristețea lui Olimpiu:)* De ce ești trist, tată?

OLIMPIU *(sincer):* Mă gîndesc la viitorul meu. *(Un timp.)* Ce-am să mă fac eu fără ligile mele? Nepoata, ca mîine, o să se mărite, tu ai să pleci iarăși, și eu rămîn singur, între patru pereți, fără altă treabă decît să dau grăunțe cucului, dimineața. *(Face gestul cu care întoarce ceasul.)*

PUIU: Să rămîi singur? D-aia crezi c-am consimțit să-ți dai demisia? Dumneata ai să mergi cu mine... Să vezi lumea... s-o cunoști... Să vezi alte lucruri... alți oameni, alte obiceiuri... alte ligi chiar. Să nu-ți pară rău c-ai trăit degeaba.

OLIMPIU: Vrei să zici, prin urmare, ca să merg și eu cu tine în străinătăți?

PUIU: Fireşte. Te iau la Paris.

OLIMPIU: Haida-dè! E scump, băiete. Zece franci d-ai noştri — un leu de-al lor... Nu face pentru mine, deşi nu mai am scaun la cap...

PUIU: Te iau pe socoteala mea... în contul jumătăţii mele.

OLIMPIU: Asta înseamnă că, başca cheltuiala mea, trebuie să mai plătesc şi pentru tine. Să mai chibzuim, să ne mai socotim, să vedem... *(Şiret:)* Dar dacă-o fi să mă smintesc la bătrîneţe şi să plec în lume, la Paris, făgăduieşte-mi şi mie un lucru.

PUIU: Cu cea mai mare plăcere. Ce lucru?

OLIMPIU: Că ai să mă duci şi pe mine să fac cunoştinţă cu Lolotte, să-i poci strînge mîna şi să-i mulţumesc că mi-a deschis ochii asupra ta.

PUIU *(trăsnit)*: Care Lolotte?

OLIMPIU *(şmecher)*: Lolotte... de la Paris.

PUIU *(acelaşi joc)*: Da' de unde ştii dumneata de Lolotte de la Paris? Ce vorbă e asta?

OLIMPIU: Cum să nu ştiu, de vreme ce mi-a scris?

PUIU *(stăpînindu-se cît poate)*: Dumitale? Ţi-a scris Lolotte dumitale?

OLIMPIU: Lasă, lasă, nu te mai ascunde, că ştiu tot.

PUIU: Ce ştii?

OLIMPIU *(paternel)*: Ştiu eu că în momentele voastre de intimitate nu te-a răbdat inima şi i-ai vorbit şi de mine.

PUIU: Ce? Tată, îţi jur că nu e adevărat.

OLIMPIU: Scrie în scrisoare, negru pe alb.

PUIU: Te rog, adu-mi scrisoarea s-o văd şi eu, că nu înţeleg nimic. Cu siguranţă că, în lipsa mea, Lolotte a înnebunit de durere. Să-i dea în gînd să-ţi scrie dumitale, nu se poate explica decît printr-o criză de nervi.

OLIMPIU: La dreptul vorbind, ţie ţi-a venit scrisoarea. A primit-o nepoata adineauri.

PUIU: Ah, Anişoara asta, care-şi vîră coada în toate!

(Anişoara deschide uşa, ascultă puţin şi îşi bagă capul la loc.)

OLIMPIU: Ea nu strică nimic. Eu am pus-o să-mi citească scrisoarea. Stai, că mă duc s-o aduc.

(Olimpiu iese, imediat intră Anişoara din odaia ei.)

PUIU: Sigur. Ai ascultat la ușă. Ce casă! Ce familie!...

ANIȘOARA *(repede de tot și șoptit):* Nu te da de gol. Unchiul crede că Lolotte e un profesor al tău de la Paris, care îți scrie că te felicită pentru reușita la examen.

PUIU: Ce face?

ANIȘOARA *(același joc):* Așa i-am tradus eu scrisoarea. *(Iese repede.)*

OLIMPIU *(intră aproape mulțumit):* Iacătă. Poftim scrisoarea și nu mai fi atît de supărat c-am umblat la ea. Nici nu știi ce bine ți-a prins.

PUIU *(citește repede. Efectul scrisorii se vede, treptat, pe fața lui, pînă cînd izbucnește):* Dumnezeule! Viperă otrăvită... Canalia!...

OLIMPIU: Cine, bre? *(Uimit.)*

PUIU *(nu se mai poate stăpîni):* Cum cine? Lolotte! Cine vrei să fie altcineva? *(Ca pentru el:)* Și eu, care i-am jertfit tot. Timp, familie, bani, studii...

OLIMPIU *(din uimire în uimire):* I-ai jertfit studiile tale... lui Lolotte? Cum vine negustoria asta?

PUIU *(se reculege):* Sigur că i-am jertfit, fiindcă n-am vrut să am, ca un idiot, alt profesor decît pe el. Numai cu el am învățat, cînd puteam să am atîtea alte mii de profesori.

OLIMPIU: Mii zici?

PUIU: Mii, tată, zeci de mii... sute de mii... Parisul e plin numai de profesori d-ăștia... la fiecare colț de stradă găsești cîte unul...

OLIMPIU *(nedumerit):* Dar ce fel de profesor e domnul Lolotte ăsta? Nu e de la Universitate?

PUIU: Da' de unde?! E profesor particular. Dă lecții numai acasă la el.

OLIMPIU: Eu credeam că înveți la Universitate, nu în particular.

PUIU: Sigur că învăț la Universitate. Dar la Universitate se învață numai ziua...

OLIMPIU: Ei și?

PUIU: Cu Lolotte făceam curs seral. Așa am fost eu, silitor...

OLIMPIU: Tare mă minunez de cîte îmi spui. Mie, să-ți spui drept, judecînd după scrisoarea asta, mi se pare că Lolotte trebuie să fie un om cu scaun la cap...

PUIU: Cu scaun e puțin! Cu canapea, tată, cu divan, și

d-aia n-a urmărit decît să-mi mănînce banii... Ca să-și cumpere și *vagon-lits*.

OLIMPIU: În scrisoare nu scrie nimic de bani.

PUIU: Nu scrie, e adevărat, dar eu, care știu ce poamă e Lolotte, eu citesc printre rînduri. Și în definitiv, dă-l dracului. La ce bun să mai discutăm chestiunea asta? Am s-o lămuresc eu singur, cînd mă-ntorc la Paris. Deocamdată... *(Vrea să rupă scrisoarea.)*

OLIMPIU: N-o rupe, măi băiete. Lumea străină care ar putea s-o citească n-are de unde ști ce scrie printre rînduri...

PUIU *(modest)*: N-am nevoie de reclamă. *(Rupe scrisoarea.)*

OLIMPIU: Atît cît îl cunosc eu din scrisoare, parcă-mi pare rău de el, de ce să mint...? Și cît timp ai luat tu lecții cu el?...

PUIU *(oftează)*: Aproape un an și jumătate. *(Un timp.)* Dar acum, ți-o declar pe cuvîntul meu de onoare, m-am tămăduit de profesori particulari. De-aci încolo am să învăț numai cu profesorii mei de la Universitate. *(Un timp.)* Eà! Nici nu face să ne mai pierdem timpul vorbind despre asta... Îmi dau și eu demisia...

OLIMPIU: Cînd mă gîndesc la demisie, mă cuprinde o tristețe, de parcă mi-a murit cineva.

PUIU *(privindu-l cu dragoste și compătimire)*: Nu e nimic, tată! Ne-a murit la amîndoi cîte cineva. Să vezi însă ce bine o să petrecem noi în timpul doliului... Și nici nu știi ce bine o să ne completăm... Îmi dai cîrji să mă sprijin, îți dau aripi să zbori! În viața pe care o începem amîndoi, o să plecăm ca orbul și cu ologul din poveste. Te iau în cîrcă ca să-mi arăți drumul.

OLIMPIU: Numai să te încrezi în ochii mei și să mergi pe drumul care ți l-oi arăta...

PUIU: Am să merg, dacă ai să te lași dus de picioarele mele... *(Un timp.)* Astăzi s-o rogi pe Anișoara, tată, să puie flori pe masă. Vreau să fim veseli, mulțumiți, să ne simțim bine unii lîngă alții. E prima masă pe care o luăm împreună, de cînd am venit. Și cu voia dumitale, am să aduc din oraș un carton cu prăjituri, pentru masa de azi.

OLIMPIU: Și eu, pentru ziua de azi... *(ezită)* fac tratație cu trei sticle de vin alb... ca să le bem, și una de vin

negru, ca să pătăm fața de masă cu el. Uite așa. Cel puțin dacă mi-a ieșit nume de chefliu, să fie și oleacă de adevăr la mijloc. *(Iese.)*

PUIU *(privește lung după el, se duce și desface aparatul fotografic, caută să scoată clișeul și rămîne uimit)*: Și nici măcar nu pusesem clișeul cînd am luat fotografia... *(Un timp se gîndește, scoate rama din geamantan și ia fotografia Lolottei. Aprinde o lumînare, privește fotografia lung.)* Cu lumînarea te-am căutat, cu lumînarea te expediez. *(Începe să ardă poza. Intră Anișoara, care-l privește puțin.)*

SCENA 3

PUIU, ANIȘOARA

ANIȘOARA: Ce faci acolo, Puiule?

PUIU: O ard pe rug.

ANIȘOARA: Pe cine?

PUIU: Ultima prostie pe care am făcut-o. Gata. *(Suflă lumînarea.)* Anișoaro... *(Se apropie de ea și îi ia mîinile.)* Anișoaro... Îți mulțumesc pentru tot ce-ai făcut pentru mine și îți cer iertare pentru tot ce ți-am făcut...

ANIȘOARA: Dar tu nu mi-ai făcut nimic, Puiule.

PUIU: Ba da. Și acum cînd mă gîndesc, cînd mi-aduc aminte, mi-e rușine. *(Onest și sincer:)* Tot ce-am făcut pentru femeia aceea n-a fost decît amețeala unui narcotic. Acum m-am dezmeticit. Din toată legătura mea cu ea, uite... n-a mai rămas decît puțină cenușă... Și să mă crezi, Anișoaro. Nu simt nici un pic de părere de rău. N-am decît o senzație groaznică de silă... *(Un timp.)* Ai fost bine inspirată cînd ai spus că Lolotte e un profesor al meu... Mi-a dat o lecție pe care am s-o țiu minte toată viața.

ANIȘOARA: Dacă te-aș judeca cinstit, ar trebui să-ți dau dreptate.

PUIU: Și-acuma, după tot ce știi?...

ANIȘOARA: Știam de mult. Din clipa cînd ai venit am bănuit că toată povestea aia cu creditorii, cu polițele

falsificate nu e decît o minciună, ca să poți scoate bani de la unchiu. Am simțit că la mijloc trebuie să fie o femeie, o Lolottă oarecare.

PUIU *(un timp, pe gînduri)*: Nici nu se putea să fie altfel... Toți bărbații avem în viața noastră cîte o Lolottă. Cîte o Lolottă care, cu toate păcatele ei, are totuși ceva bun. *(Privind-o:)* Ne învață să ne deschidem ochii și să vă vedem pe voi, Anișoarele.

ANIȘOARA: Atît de mult le datorăm?

PUIU: Cînd sînteți sincere cu voi și vreți să recunoașteți, da.

ANIȘOARA: Și ele nu ne datorează nimic?

PUIU *(glumind)*: Bijuteriile pe care le poartă în locul vostru.

ANIȘOARA: Și lacrimile pe care le plîngem...

PUIU: Nu. Mai mult plîng ele decît voi. Pentru că cei care le părăsesc pe ele nu se mai întorc niciodată...

ANIȘOARA: Nici tu n-ai să te mai întorci?

PUIU: Nu. Am să rămîn aici, lîngă tata, lîngă tine... lîngă provincia mea.

ANIȘOARA: Adevărat?

PUIU: Da, Anișoaro.

ANIȘOARA: Și studiile tale? Nu mai pleci să ți le termini?

PUIU: Nu mai plec decît cu o condiție...

ANIȘOARA: Care?

PUIU: Să plec însurat. Nu mă mai întorc la Paris decît însurat.

ANIȘOARA: Și de ce ai luat hotărîrea asta, Puiule?

PUIU: Fiindcă nu vreau să mai plec la vie decît cu strugurii în batistă... *(Se apropie de ea și o privește clar în ochi.)* Ce zici de ideea mea?

ANIȘOARA *(tulburată)*: Eu?...

PUIU: Tu. De răspunsul tău depind studiile mele. Numai tu mă poți face, cu un cuvînt, savant, sau analfabet. Spune! Ce zici de ideea mea? Spune, Anișoaro!

ANIȘOARA: Eu? Ce să zic? Tu știi mai bine ca mine! O găsesc foarte bună...

PUIU: Anișoaro... *(O înlănțuie.)* Atunci... dă-mi un bob de strugure, să-mi parfumez buzele... primul bob de strugure...

ANIȘOARA: Din via ta! *(Îl îmbrățișează. O sărutare lungă.)*

(Adelaida și Olimpiu intră amîndoi, în același timp, fiecare din odaia lui. Se opresc în ușile respective. Olimpiu

își pune ochelarii, Adelaida — lornionul. Li se pare că nu văd destul de bine. Văzînd că sărutarea se prelungește, Adelaida tușește, Puiu și Anișoara se despart.)

SCENA 4

PUIU, ANIȘOARA, ADELAIDA, OLIMPIU, ZINCA

OLIMPIU: Ești răcită, verișoară Adelaido?

ADELAIDA: Eu? Să mă ferească Dumnezeu...

OLIMPIU: Păi, atunci de ce tușești?

ADELAIDA: Eh! Mi s-a pus și mie un nod în gît...

OLIMPIU: Înghite-l repede, să nu te-neci. *(Către Puiu:)* Da' ce, logofete, pleci undeva, de vă pupați așa, ca la despărțire?...

PUIU: Pentru moment ne sărutăm pentru că ne-am regăsit, tată. Mai tîrziu, o să plec și în călătorie... dar nu singur... Cu Anișoara și cu dumneata... În cea mai frumoasă călătorie pe care o face un om în viață...

OLIMPIU: Despre ce călătorie e vorba?

ADELAIDA: Bate șaua ca să pricepi tu, nu vezi? Pleacă în voiaj „dă nos"! Ah, cum se iubesc, mînca-i-ar tanti de mormoloci... *(Intră Zinca și se oprește în ușă.)*

OLIMPIU: Se iubesc? Fără știrea mea?

PUIU: Da, tată, ne iubim... și de azi înainte și cu știrea dumitale...

ANIȘOARA: Ne iubim, unchiule... Vreau să mă mărit cu Puiu.

PUIU: O iubesc, tată... Dă-mi-o... *(E lîngă Olimpiu.)*

ANIȘOARA: Și eu îl iubesc, unchiule... dă-mi-l... *(E lîngă el, în partea cealaltă.)*

OLIMPIU: Stați! Stați! Stați! Stați! Stați puțin, să mă dumiresc asupra unui lucru, nu mă luați repede, că-mi pierz capul...

ADELAIDA: Se iubesc, frate, n-auzi?

OLIMPIU: Ba aud, că nu sînt surd.

ZINCA: Eu sînt surdă, și tot am auzit și fără ulceaua pe care mi-a adus-o domnișorul meu...

ADELAIDA: Ah! Oricît de surd ai fi, glasul dragostei tot se aude.

ZINCA: Păi!

PUIU: Știu la ce te gîndești, tată. Faci socoteala în gînd, ca să vezi ce rudă sînt eu cu Anișoara. Nu te mai osteni, c-am calculat noi mai demult.

ANIȘOARA: Sîntem veri de-al patrulea, unchiule...

PUIU: Nici legea, nici biserica nu se opun la căsătoria noastră. De ce te-ai opune dumneata, care ești obișnuit să le respecți pe amîndouă? Fă-ne fericiți, tată... Dă-ne binecuvîntarea...

ADELAIDA: Ah! Dar știi că ești enervant? Dă-le-o, domnule, nu-i mai face s-aștepte. Parc-ai fi tren, și-i lași să te-aștepte pe peron, cu geamantanele în mînă. Intră odată în stație și isprăvește, *drenzina* dracului!

OLIMPIU: Dacă legea și biserica nu se opun la căsătoria voastră... voie de la mine ca de la banu Ghica. *(Amîndoi îi sărută mîinile.)*

PUIU: De azi înainte n-o să te mai desparți de noi, tată. După nunta noastră, mergi cu noi în străinătate, și după ce îmi termin eu studiile și ne întoarcem acasă, să vezi ce bine o să te simți între noi, aici, unde vom începe cu toții viața noastră cea nouă...

ADELAIDA: Dacă e așa, să știți că vînd și eu casa de la Pitești și mă mut definitiv la voi...

PUIU: Bravo, tanti...

ADELAIDA: Pentru fericirea voastră fac și sacrificiul ăsta. Noroc să dea Dumnezeu, copii. Și ție, dulceața lui tanti... *(O sărută pe Anișoara.)* Și ție, deșteptăciunea pămîntului! *(Același joc cu Puiu. Se oprește emoționată în fața lui Olimpiu.)* Vino să te pup și pe tine, că m-a luat dracu de emoție, și eu, cum mă emoționez puțin, pup de omor... *(Îl sărută.)* Să ne trăiască, Olimpică mamă...

OLIMPIU: Să dea Dumnezeu, verișoară...

(Se aude un plîns, toți se întorc.)

PUIU: Ce faci, mamă Zinco? Plîngi?

ZINCA: De ce nu-i lăsați să se ia?

OLIMPIU: Se ia... se ia...

(Rîd toți.)

(Din fund intră Sache. E de nerecunoscut. Toți îl privesc fără o vorbă.)

SACHE *(dezolat):* Nene, am pierdut trenul! Taie-mă, spînzură-mă, omoară-mă, fă-mi ce vrei, dar eu nu poci să trăiesc fără dumneata. Am venit să mă predau. *(Cade pe un scaun, nu se simte bine.)*

ANIȘOARA: Domnule Sache, ce ai? Nu te simți bine? *(Vine repede lîngă el.)*

SACHE: Mi s-a iuțit astmul... Mă sufoc...

ANIȘOARA: Puiule, aleargă repede după un doctor...

SACHE *(îl oprește cu un gest moale):* Nu, nu, nu, nu. Nu-mi trebuie doctor. Dacă nu e prea mare deranj, v-aș ruga d-un pahar cu apă rece... și-o linguriță de dulceață...

OLIMPIU *(către Zinca, care se pregătește să plece pentru a-i aduce dulceața):* Nu-i da de vișine... *(O oprește cu un gest.)*

SACHE *(concesiv):* Ba acuma poate să fie şi de vișine, că tot m-am balonat la stomac...

Cortina